

MAAK n sob gbauŋ si'a Yesu Kiristo labasuŋ yela la nwa

Joon one suud nidib Wina'am ku'om moolug la yela

(Mateo 3.1-12; Luuk 3.1-18; Joon 1.19-28)

¹ Lina ane Yesu Kiristo one a Wina'am Biig la labasuŋ.

² Li pin'il wuu Wina'am nodi'es Azaya n da sob si'em la.

“Wina'am yel ye,

‘Gosima, m na tumi m tumtum ka o deni fu tuon n maal suesuŋ fu zug.’

³ So' be moogin moon ne kukor tita'ar yet ye,

‘Maalimi suer su'uŋa gur Zugsob la.

Keli ka suer a sapi n tis o.’ ”

⁴ Joon one daa suud nidib ku'om la da be moogin n moon n tisid nidib ye, “Basimi ya tuumbe'ed ka di'e ku'om suub, ka Wina'am na yiis ya tuumbe'ed n bas.” ⁵ Ka nidib bedego yi Juuda so'olim ne Jerusalem teŋin n keŋ Joon sa'an ka peligi ba poog yel o ba tuumbe'ed. Ka Joon suu ba ku'om Joodan mo'arin.

⁶ Joon daa yene fuud line a yugum konbid ka nok gbauŋ n lo o sia, ka o diib a na'azomnam ne siind. ⁷ Ka o mooni tisid nidib ye, “Ninkane dol mam nya'an la, ane nintita'ar n gaad mam. M pu nar ne man na sebini o tuoni yidig o ta'ada

nwiise. ⁸ Mam suudi ya ne ku'om, amaa ninkane kenna la na suu ya ne Wina'am Siig Sunj.”

Joon n suu Yesu, Wina'am ku'om la yela
(Mateo 3.13-17; Luuk 3.21-22)

⁹ Lin nya'anj ka Yesu yi Nazaret line be Galilee so'olim la kena. Ka Joon suu o Joodan mo'arin. ¹⁰ Ka on daa dut ku'omin la, ka nye ka arazana za'anoor yo'og, ka Wina'am Siig Sunj sigid o zugin na wenne dawan ne, ¹¹ ka o wum kukor ka li yi arazana ni na n yel ye, “Fu ane mam binonjir ka m sunf ma'ae fu yela.”

Sutaana da mak Yesu la yela
(Mateo 4.1-11; Luuk 4.1-13)

¹² To'oto yim ka Wina'am Siig Sunj ke ka Yesu kej moogin. ¹³ Ka o be ani n paae dabisa piisnaasi. Ka Sutaana kena n mak o. Moogin bunkonbid da be ani. Ka maleknam la'am kena n sunj o.

Yesu n buol zingban'adib anaasi la yela
(Mateo 4.12-22; Luuk 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Ban da yo Joon sarega ni la, li nya'anj ka Yesu kej Galilee ¹⁵ n moon Wina'am labasuñ tisid nidib ka yel ye, “Li saja paae na. Wina'am so'olim kenna. Basimini ya tuumbe'ed ka siak labasuñ la.”

(Mateo 4.18-22; Luuk 5.1-11)

¹⁶ Ka Yesu n daa dol Galilee beun noorin la, o nye zingban'adib ayi, Simon ne o pitu Andrew, ka ba gban'ad zimi; ka li ane ba tuuma. ¹⁷ Ka o yeli ba ye, “Doli ne m ka man na pa'ali ya suer ka ya ke ka nidib dol man wuu zingban'adib n

gban'ad zimi si'em la." ¹⁸ Ka ba kpelim basi ba zimi la'ad la, ka dol o.

¹⁹ Ka o kenj bi'ela, ka nye nidib ayi, bane a Zebedee biis Jemes ne Joon. Ka ba be aaruṅin maani ba zimi la'ad. ²⁰ Ka o buoli ba, ka ba basi ba saam Zebedee ne o tumtumnib aaruṅin la, ka dol o.

*Yesu n kad kikirig Kapeenum la yela
(Luuk 4.31-37)*

²¹ Ka ba paae Kapeenum tenjin. Ka Jew dim vu'usum daar ka Yesu kpen' Jew dim la'asug doogin n pa'al nidib. ²² O daa pa'an nidib la ne kpi'eun, ka li ka' wuu gbaunmi'idib pa'an si'em laa. Ka pa'alug la da lidig nidib la.

²³ Ka dau daa be la'asug doogin la ka kikirig dol o. ²⁴ Ka o tans ye, "Yesu one yi Nazaret na, fu ba'a bo be ti ni? Fu kena ye fu sa'ami tii? M mi' fun a so'. Fu ane Wina'am one a su'um nyain la din."

²⁵ Ka Yesu tans kikirig la ye, "Kel vuud, ka yi o sa'an." ²⁶ Ka kikirig la ke ka dau la lu kpisiṅkpi'ir, ka o kaas ne kukotita'ar ka nyaan yi dau la sa'an.

²⁷ Ka li lidig ba wusa, ka ba bu'osid taaba ye, "Bo a ne'? Li ane pa'alug paal bee? Dau kaṅa mor kpi'eun pian'adi tisid kikiris ka ba siak o noor." ²⁸ Lina kene ka Galilee so'olim wusa nidib wum Yesu yela to'oto.

*Yesu n ti'eb nidib bedego la yela
(Mateo 8.14-17; Luuk 4.38-41)*

²⁹ Ka ban yi Jew dim la'asug doogin la n kpen' Simon ne Andrew yin la, ka Jemes ne Joon me la'am doli ba. ³⁰ Ka Simon diem po'a mor

nwe'edug ka digi. Ka ba yel Yesu o yela. ³¹ Ka o kenj gban' o nu'ug due o zi'el. Ka nwe'edug la bas po'a la, ka o maali ba saaunj.

³² Ka winig ti sobid ka nidib mor ban'adnam bedego ne bane ka kikiris doli ba n kenn Yesu sa'an na. ³³ Ka tenj la nidib bedego la'as samanin. ³⁴ Ka Yesu ti'eb nidib bedego bane mor wiim kon'ob kon'ob la, ka kad kikiris bedego yiis. Yesu pu siak ka kikiris la yel si'ela, bozugo ba pun mi' on a so'.

*Yesu n mool labasunj Galilee tenjin la yela
(Luuk 4.42-44)*

³⁵ Ka Yesu da due ka beog nam pu yuoe niere ka o yi tenj poogin n kenj moogin n ti sos Wina'am. ³⁶ Ka Simon ne o zuanam n yi ied o, ³⁷ ka ban nye o la, ka yel o ye, "Nidib wusa ied uf ne."

³⁸ Ka Yesu yeli ba ye, "Keli ka ti kenj teens bane kpi'e la ka m me mool labasunj la anina, ka linzug ka m kena." ³⁹ Ka o kenj gilig Galilee so'olim wusa ka moon labasunj la Jew dim la'asug doogin ka kat kikiris n yiisid.

*Yesu n ti'eb kukom la yela
(Mateo 8.1-4; Luuk 5.12-16)*

⁴⁰ Ka kukom kenn Yesu sa'an na n igin sos o ye, "Li ya'a a fu boodim fun ke ka m nye laafe ka lieb nyain."

⁴¹ Ka Yesu zo o nimbaanlig ka si'is o, ka yel ye, "M bood ala, liebini nyain." ⁴² Ka o wiim la kpelim bas o. Ka o ningbinj lebi a nyain.

⁴³⁻⁴⁴ Ka Yesu sa'al o ne kpi'eunj ye, "Mit ka fu yel so' li yela. Amaa kem noki fu menj n pa'al Wina'am maalmaan la, ka maal maan n tis

Wina'am wuu Moses daa zi'el si'em la fu laafe nyeeb la zug. Ka li na pa'al nidib wusa ye fu mor laafe nannanna." Ka Yesu naan bas o ka o keŋ. ⁴⁵ Amaa on yi la, o pin'il n moon paalo ni. Ka li tiig zin'ig wusa. Dinzug ka Yesu da pu siaki nie o meŋ teŋ poosine, ka kpelim teŋ kpemisin. Ka nidib yi zin'is wusa kenn o sa'an na.

2

Yesu n ti'eb pon'or la yela (Mateo 9.1-8; Luuk 5.17-26)

¹ Ka dabisa bi'ela nya'an ka Yesu leb Kapeenum. Ka ba wum o labaar ye o be yin la. ² Ka nidib bedego la'as na n galis, hale ka paalo kae' ka nidib na kpen' ya'asa, ka za'anoor la muk. Ka o pa'ali ba Wina'am labasun la. ³ Ka nidib anaasi ze dau so' one ben' hale ti pon'olim n kenn o sa'an na. ⁴ Ka nidib la la'ase zu'e ka ba ku tun'e paae Yesu sa'an na la zug, ka ba du dokan ka Yesu daa be la n maal voonr ka sigis ban'ad la digil o tuon. O daa digne debir zug. ⁵ Ka Yesu nye ban ninj o yadda si'em la, ka yel ban'ad la ye, "M dapaala, m yiisi fu tuumbe'ed la bas."

⁶ Ka gbaunmi'idib sieba, bane pa'an nidib Wina'am noor yelug la, zi'e ani n ten'esidi ba sunya ni ye, ⁷ "Bo ka dau kaŋa pian'ad ala n sa'amid Wina'am yu'ure? Ano'on na tun'e n yiis tuumbe'ed n basi, ka li ya'a ka'ane Wina'am gullimne?"

⁸ Ka Yesu banj o poten'erin sa ye ba ten'esid ala, ka yeli ba ye, "Bo ka ya ten'esid ala? ⁹ Line a na'ana ye m yel n tis pon'or la? Man na yel ye,

'Fu tuumbe'ed yim ka bas uf,' bee man na yel ye, 'Duom ka zaŋ fu debire keŋe?' ¹⁰ Ala ka ya na baŋ ye Ninsaal Biig mor paŋ dunia nwa ni ye o yiis tuumbe'ed n bas." Ka o yel pon'or la ye, ¹¹ "Duom n zaŋi fu debir la n kul." ¹² Ka pon'or la kpelim due n zaŋ o debir n gaad ba tuon n yi. Lina nwa lidigi ba wusa, ka ba du'os Wina'am yu'ur su'uŋa n yet ye, "Ti nan zi' nye nwa."

Yesu n be Levi yin la yela
(Mateo 9.9-13; Luuk 5.27-32)

¹³ Ka Yesu lem keŋ Galilee beuŋ noorin ya'as. Ka nidib bedego la'as o sa'an na. Ka o pa'ali ba anina. ¹⁴ Ka one gat la, o nye Alfeus biribiŋ Levi, ka o zin'i lampo doogin la. Ka Yesu yel o ye, "Duom na doli m." Ka o due n dol o.

¹⁵ Ka Yesu zin'i Levi yin n dit, ka lampodi'esidib ne tuumbe'ed dim bedego la'am dit ne Yesu ne o nya'andolib, bozugo ba bedego yiti dol o. ¹⁶ Ka gbaunmi'idib ne Farisee dim n nye Yesu ka o dit ne lampodi'esidib ne tuumbe'ed dim la, ka ba bu'os o nya'andolib la ye, "Bo ka o dit ne lampodi'esidib ne tuumbe'ed dima?"

¹⁷ Ka Yesu n wum li la, ka yeli ba ye, "Bane mor laafe la pu bood ti'ebugo. Amaa bane ben'ed n bood ti'ebug. M pu kena ye m buol tuumsuma dima, amaa bane a tuumbe'ed dim la."

Noor loob bu'osug la yela
(Mateo 9.14-17; Luuk 5.33-39)

¹⁸ Ka Joon nya'andolib ne Farisee dim da lood noor. Ka nidib kena n bu'os Yesu ye, "Bo ka Joon nya'andolib ne Farisee dim nya'andolib lood noor, ka fun nya'andolib pu lood noore?"

19 Ka Yesu lebis n bu'osi ba ye, “Po'apaal sid zuanam na tun'e lo noor, ka po'apaal sid la kpelim be ba sa'anee? Ayei. Po'apaal sid la kpelim n be ba sa'an la, ba ku tun'e lood noore.
20 Saŋa na ti paae, ka nidib na kena n yiis po'apaal sid la ba sa'an, ka din saŋa ka ba yu'un na lo noor.

21 “Nid ku zaŋ pien paalig n lig fukudugo. O ya'a nin ala, pien paalig la na ke ka fukudug la aaenn n gaad kudum la. 22 Nid ku zaŋ dapaalig n su waa kuduginee. O ya'a nin ala, dapaalig la na ke ka waa la tans, ka daam ne waa la wusa sa'am. Amaa li su'um ye dapaal n sune waa paaligin.”

Vu'usum daar la yela
(Mateo 12.1-8; Luuk 6.1-5)

23 Ka Jew dim vu'usum daar yinni, ka Yesu daa bunjid pood soogin. Ka ban ken la, o nya'andolib pin'il n gisid ki. 24 Ka Farisee dim bu'os o ye, “Gosima, bo ka ba maan line kis vu'usum daare?”

25 Ka Yesu lebis n bu'osi ba ye, “Yanam pu karem David ne o nidibi daa nin si'em ko'om daa more ba ka li paki ba laa? 26 O da kpen' Wina'am doogin saŋkan ka Abiata a Wina'am maalmaan kpeenm la, ka onb Wina'am doogin bodobodo line pu su'um ye nidib onbid yoog yoogo, asee Wina'am maalmaanib gullim. Hale ka o tis nimbane be o sa'an la men.”

27 Ka Yesu yeli ba ye, “Wina'am maal vu'usum daar ne ninsaalib zug, ka ka' ye o maal ninsaalib ne vu'usum daar zugo. 28 Ala zug, Ninsaal Biig la a Zugsob ka la'am so'e vu'usum daar la.”

3

Yesu n ti'eb dau nu'ukpiilun la yela (Mateo 12.9-14; Luuk 6.6-11)

¹ Ka Yesu leb Jew dim la'asug doogin la, ka dau be anina, ka o nu'ug kpi. ² Ka ninsieba n bood yela ye ba ziil Yesu la ka gosid o kii ye o na ti'eb ban'ad la vu'usum daar bee o ku ti'eb o. ³ Ka Yesu yel dau kane ka o nu'ug kpi la ye, "Yim tuon na"

⁴ Ka Yesu bu'os nidib la ye, "Li a su'um ti wada poogin ye ti sunj nidib ka tum tuumsuma vu'usum daar la, bee ti ku nidib ka tum tumbe'ede?" Ka ba sin.

⁵ Ka o gos nidib la gilig ka o sunf due. Ka on nye ka ba a zugkpi'eun dim la, ka li ke ka o sunf sa'am. Ka o yel dau la ye, "Tienmi fu nu'ug la." Ka o tienn. Ka li niŋ su'uŋa wuu nu'ug kaŋa la ne. ⁶ Ka Farisee dim yi ka gban'e noor yinni ne Herod nidib la, ban na niŋ si'em n ku Yesu.

Nidib bedego la'as Galilee beunjin la yela

⁷ Ka Yesu ne o nya'andolib yi keŋ Galilee beunjin. Ka nidib bedego dol o. Nidib la da wum Yesu n tum tuum sieba ka yi Galilee ne Juuda ⁸ ne Jerusalem ne Idumea ne Joodan mo'ar nya'aŋ ne teens bane kpi'e Taya ne Sidon n kenn Yesu sa'an na, ⁹ ka ba yu'un la'ase zu'e bedego. Ka Yesu yel o nya'andolib la ye ba ti'ebim aaruŋ n gur o, ka nidib la da ti mik oo. ¹⁰ O daa ti'eb ban'adnam bedego, ka sieba tusid taaba n bood ye ba paae si'is o. ¹¹ Ka nimbane ka kikiris doli ba ya'a nye o, ba lutne igini o tuon ka tans ye, "Fu ane Wina'am Biig." ¹² Ka o yel kikiris la ye, ba mit ka ba na ke ka ba baŋ on a so'.

*Yesu n gan nya'andolib piinayi la yela
(Mateo 10.1-4; Luuk 6.12-16)*

¹³ Ka Yesu da keŋ zueya baba ka buol nimbane ka o bood, ka ba kena. ¹⁴ Ka o gan nidib piinayi ka buoli ba ye o Tumtumnib, ka o na tumi ba ka ba moon labasuŋ la, ¹⁵ ka ba na mor kpi'eun na kat kikiris n yiisid. ¹⁶ Ba yuda da a Simon on ka Yesu pud o yu'ur ye Piita, ¹⁷ ne Zebedee biis Jemes ne Joon, ka o pudi ba yu'ur ye Boaneges. Li gbin ane nimbane wenne satansug ne, ¹⁸ ne Andrew ne Filip ne Bartolomew ne Mateo ne Tomas ne Alfeus biig Jemes, ne Todus, ne Simon one ka ba buon Zeelot ka li gbin a one zabid Jew dim yela la, ¹⁹ ne Judas Iskariot one da zam Yesu la.

*Yesu ne Beelzebul la yela
(Mateo 12.22-32; Luuk 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Ka Yesu kul. Ka nidib la lem la'as bedego. Ka Yesu ne o nya'andolib la pu nye ya'a na dii. ²¹ Ka nidib yel ye, "O geemne," ka Yesu yidim wum ka keŋ ye ba gban' o.

²² Ka gbaunmi'idib sieba bane yi Jerusalem teŋ poogin kena yel ye, "Beelzebul dol o." Ka sieba ye, "Li ane kikiris na'ab one tis o paŋ kan ka o more kad kikiris n yiisid la."

²³ Ka Yesu buol nidib la la'as ka bu'osi ba ye, "Sutaana na nyaŋe kad Sutaana?" Ka yeli ba ne siilis ye, ²⁴ "Teŋ yinni ya'a pudug taaba ye ba zab, teŋ kan ku yuuge. ²⁵ Yir yinni dim ya'a zabid ne taaba yi kaŋa na nwa'. ²⁶ Ka Sutaananam ya'a mor weligir ne taaba, ba so'olim ku yuuge ka sa'am wusa. ²⁷ So' kae' na nyaŋe kpen' paŋ daan

yin n vaae o la'ade, ya'a ka'a o denji lo paɲ daan la n digil ka nan vaae la'ad laa. ²⁸ Asida ka m yeti ya ye, Wina'am na nyaɲe tis ninsaala tuumbe'ed wusa suguru la'am ne o tu'ud wusa. ²⁹ Amaa so' ya'a tu'u Wina'am Siig Suɲ la, o daana ku paam suguru. O maal tuumbe'ed kane ka' suguru.”

³⁰ Ban yel ye kikirig dol o la zug ka o yel ala.

Yesu ma ne o pitib la yela

(Mateo 12.46-50; Luuk 8.19-21)

³¹ Ka Yesu ma ne o pitib paae na ka zi'en samanin n tum buol o. ³² Ka nidib bedego zin'i gilig o. Ka ba yel o ye, “Fu ma ne fu pitib be samanin ka buon uf.” ³³ Ka Yesu bu'osi ba ye, “Ano'one a m ma, ka ano'onam aa m pitiba?”

³⁴ Ka gosi nimbane zin'i la gilig, ka yeli ba ye, “Bama aa m ma ne m pitib. ³⁵ Ninkane tum Wina'am boodim, on a m pitu ne m taunn ne m ma.”

4

Kpaad yela

(Mateo 13.1-9; Luuk 8.4-8)

¹ Yesu lem pin'il n pa'ani ba ya'as beuɲ noorin. Ka nidib bedego la'as o sa'an na. Ka o kpen' aaruɲin n zin'i beuɲ poogin. Ka nidib la zan'asa be beuɲ noorin. ² Ka o pa'ani ba yela bedego ne siilima. Ka o pa'alug la poogin o yeli ba ye, ³ “Kelisimi, kpaad so' daa be n keɲ ye o waal o bunbuuda. ⁴ Ka on waan la, bunbuud sieba lu suer zug. Ka niis kena n di. ⁵ Ka sieba lu zin'ikan ka tan pu zu'e, ka a tampiins zut. Ka tan pu zu'e la zug ka li bul to'oto. ⁶ Ka nintaɲi tulig la ka li

ziank. Ka lin ka' nya'a la zug ka li zendig n kpi.
⁷ Ka bunbuud sieba lu gon'os soogin. Ka gon'os la nobug n sianki ba. Ka ba pu wel biili. ⁸ Ka bunbuud sieba lu tensun zug, ka bul n nobug, ka wel biili. Sieba wel piistan'. Sieba wel piisyuobu. Ka sieba wel kobug.”

⁹ Ka Yesu yel ye, “One mor toba on wum.”

*Lin yela ka Yesu siilim siilij la
 (Mateo 13.10-17; Luuk 8.9-10)*

¹⁰ Ka Yesu n ti yi kukpenj la, bane gilig o la ne o nya'andolib piinayi la bu'os o siilima la yela. ¹¹ Ka o yeli ba ye, “Yanam ane bane di'e Wina'am so'olim yelsua'ada la. Amaa bane be yiinj la wumne yela wusa ne siilima. ¹² Ka lin niijne ye,

'Ne gosug, ba na nye, ka ku banj.

Ne wum, ba na wum, ka ku banj li gbin ne.

Li ya'a ka' walaa, ba na lebi m sa'an na ka m yiisi ba tuumbe'ed n bas.' ”

*Yesu n pa'al kpaad siilij la gbin yela
 (Mateo 13.18-23; Luuk 8.11-15)*

¹³ Ka Yesu yeli ba ye, “Ya pu banj siilij kaja gbinne? Ka ya na nin wala banj siilima la wusa?

¹⁴ Kpaad kane waan bunbuuda la wenne wuu one moon Wina'am labaar la. ¹⁵ Ka bane be sueren la, wenne wuu nid bane wum labaar la, ka Sutaana ken to'oto na yiis labaar la ba sunya ni bas. ¹⁶ Ala men bane lu tampiing zugin la, wenne wuu bane wum labaar la ka siaki di'e li to'oto ne sumalisim. ¹⁷ Amaa ban pu mor nya'a la zug, ba modigidne bi'ela, ka namisug ne mugusug ya'a pae ba labaar la yela, ba

nyorigidne n basid. ¹⁸ Ka sieba bane lu gon'os soogin nwa wenne bane wum labaar la, ¹⁹ ka dunia boodim poten'er ne araza'as ya'amleog ne la'ad kon'ob kon'ob yela siank pian'ad la, ka li pu wel biilii. ²⁰ Amaa bane lu tenjɔŋ zug la, wenne bane wum labaar la, ka siaki li, ka wel biili, sieba wel piistan', sieba piisyuobu, sieba kobuga.”

Nyu'e Fitla pibil ne peog la yela
(Luuk 8.16-18)

²¹ Ka Yesu bu'osi ba ye, “So' ya'a nyu'e fitla, o na pibil ne peog bee o na zi'el gadug tenjire? Ba ku zaŋe sun'ul si'el zugoo? ²² Bozugo bun kane n sua' wusa na nie. Ka bun kane ka ba pibil, ba na pibig. ²³ Ninkane na wum, on wum.”

²⁴ Ka o yeli ba ye, “Gu'usimi ne yanam wum si'el la, bozugo ne bun line ka fu maki tis nidib la, ala men ka ba na maki lebis uf. Hale ka li gaad ala. ²⁵ Bozugo one mor la, ba na lem paas o. Ka one pu mor la, hale one mor si'el la, ba na di'e li.”

Bunbuuda nobugir siilinj la yela

²⁶ Ka o yeli ba ye, “Wina'am so'olim wenne dau kane bud bunbuuda tenjin. ²⁷ Ka kpen' yu'uŋe gbisi yimbeogun due ka bunbuuda la bul ka nobug. Ka o zi' din ninj si'em si'em. ²⁸ Tan la ke ka bunbuuda la duod li meŋ. Li busidne vaand yiiga, ka naan wel, ka biili bi'ig. ²⁹ Ka ki la ya'a bi'ig, kpaad la na zaŋ kusiig n kia li, bozugo bunib paeya.”

Mustard biili line pood hale la yela
(Mateo 13.31-32, 34; Luuk 13.18-19)

³⁰ Ka Yesu yeli ba ye, “Bo ka m na zaŋi mak ne Wina'am so'olim, bee siilin bo ka m na siilim?

³¹ Li wen wuu zensi'a biilif, ka li yu'ur buon ye mustard. Li poode gat bunbuuda wusa dine be dunia ni. ³² Amaa ba ya'a budi li, li nobugidne gat tiig buudi wusa ka ton' wilbeda. Ka niis na tun'e maal ba teed li ma'asim ni.”

³³ Yesu daa zaŋ siilima bedego wenne bama, tu'asi tisi ba wuu ban na nyaŋe baŋi li si'em la.

³⁴ O pu pa'ali ba si'el si'ela, asee ne siilima poogin gullim. Amaa o nya'andolib la gullim ka o tu'as li gbin n tisi ba.

Yesu n gu'e sisi'em la yela

(Mateo 8.23-27; Luuk 8.22-25)

³⁵ Daar kan la zaam ka Yesu yel o nya'andolib la ye, “Keli ka ti lo'one beuŋ la gbeug.” ³⁶ Ka o nya'andolib la bas nidib la ka keŋ kpen' aaruŋ kane ka Yesu pun be la, ka ba keŋ. Aarum sieba me da dol. ³⁷ Ka sisi'etita'ar da'ad bedego na, ka ku'om la yeenid n kpen'ed aaruŋin la. Ka li pe'en ne ku'om. ³⁸ Ka Yesu dig aaruŋ la nya'aŋ n kuk zugkogor n gbisid. Ka o nya'andolib la nie o ka bu'os o ye, “Pa'ana, fu pu nye tinam bood ye ti kpi laa?”

³⁹ Ka o nie ka tans sisi'em la ka yel ku'opila la ye, “Gu'em, ka a baanlim.” Ka sisi'em la ne ku'opila kpelim gu'e baanlim.

⁴⁰ Ka o bu'osi ba ye, “Bo ka ya zot dabiem? Bo ka ya pu niŋi m yadda?”

⁴¹ Ka dabiem daa kpen'e ba hale. Ka ba bu'os taaba ye, “Dau kaŋa a wala wala, hale ka sisi'em ne ku'om la'am siakidi o noore?”

5

*Yesu n yiis kikiris dau ni la yela
(Mateo 8.28-34; Luuk 8.26-39)*

¹ Ka Yesu ne o nya'andolib kena paae Gerasene tenjin, Galilee beun nya'anj. ² Ka Yesu yi aaruñin la. Ka dau daa be yaadin ka yi na n tu'os o. ³ Ka kikiris dol o. So' daa kae' na nyañe lo dau kaña hale ne kunte. ⁴ Ba daa yiti nok bana lo o noba ne o nu'us. Ka o yiti kens nu'us bana ka kensi kens noba bana la n bas. So' daa ka' pañ na nyañ oo. ⁵ Nintañ ne yu'uñ o yiti goond yaadin ne zueya la ni n nokid kuga nwe'edi o meñ ka kpiid.

⁶ O da pu lal saa, ka nye Yesu ka zo igin o tuon ⁷ ka tans ye, “Yesu, Wina'am one ka' tiraan la Biiga, bo be man ne fu sisooine? Wina'am su'um zug, m belim fu ne, ye fu da saansi ma.” ⁸ Yesu daa pun yel ye, “Kikiriga yiim o sa'an.” Lina ke ka o yel ala.

⁹ Ka Yesu bu'os o ye. “Fu yu'ure?”

Ka dau la lebis ye, “M yu'ur buon Legion (li gbin a ye, bedego), tiname a bedego la zug.” ¹⁰ Ka o nam kpelim belim Yesu ye o da kad kikiris la yiis ten kan la nii.

¹¹ Kukurnam bedego daa be zuer la baba n dit ka ba kal a wuu tusa ayi. ¹² Ka kikiris la belim ye, “Kel ka ti kenj kukurnam la ni n ti kpen' ba ni.” ¹³ Ka o siak ka ba kenj. Ka kikiris la yi dau la ni ka dol kukurnam la. Ka ba wusa zo sig beunjin ka ku'om dii ba.

¹⁴ Dap bane daa gur kukurnam la daa zo kenj tenj poogin ne tenj kpemis n tu'as line maal la wusa. Ka nidib kenj ye ba gos line niñ. ¹⁵ Ban

da paae Yesu sa'an la, ba da nye ka dau kane ka kikiris daa dol o la zin'i anina, ka ye fuud ka o ya'am tiake a su'um. Ka dabiem kpen' ba. ¹⁶ Ka nimbane daa be anina ka nye line ninj dau la ne kukurnam la tu'asi ba lin ninj si'em wusa. ¹⁷ Ka ba yu'un belim Yesu ye o yimi ba tenjin.

¹⁸ Yesu n daa kpen'ed aaruñin la, dau kane ka kikiris daa dol o la belim Yesu ye, "Kel ka m dol uf." ¹⁹ Ka Yesu pu siake, ka yel o ye, "Kulim, ka yel fu yidim ye, Zugsob zo fu nimbaanlig ka maal uf ka fu lieb su'unja."

²⁰ Ka dau la leb, ka kenj n gilig Dekapolis so'olim n moon Yesu ninj bun sunj line galis n tis o la. Ka li daa pak nimbane wusa daa wum ala la.

Jairus po'ayua ne po'a so' la yela
(Mateo 9.18-26; Luuk 8.40-56)

²¹ Ka Yesu n lem lo'onj beunj guur ne aaruñ la, nidib bedego daa la'as n gilig o beunj la noorin.

²² Ka dau yinni one a la'asug doog kpeenm, ka o yu'ur buon Jairus kena. Ka one nye Yesu la o igin o tuon, ²³ ka yel o ye, "M po'ayua ben'edne bood ku'um, dinzugo kem na zanji fu nu'us si'is o, ka o nye laafe n tilig." ²⁴ Ka Yesu dol o kenj. Ka nidib bedego dol Yesu n gilig o n mik o.

²⁵ Ka po'a so' daa be nidib la soogin n lut sia ka li pu gu'oda hale yuma pii ne ayi. ²⁶ O daa nye namisug bedego tiimdim sa'an, hale ka sa'am on mor si'el wusa ka pu nye yolisim, ka li kpelim paasidne. ²⁷ Po'a la daa ti wum Yesu yela la, o daa kenn o sa'an na ka nidib galis hale ka po'a la mo n paae Yesu nya'anj n si'is o fuug. ²⁸ Ka mor

poten'er ye, "Hale m ya'a si'is o fuug la, m na nye laafe." ²⁹ On si'is fuug la, ka ziim la kpelim gu'e. Ka o ban o ningbina ni ye wiim la bas o, ka o nye laafe.

³⁰ Ka anina yim Yesu ban ye paŋ yii o ni tum si'el ka gi'e n gos nidib la gilig, ka bu'os ye, "Ano'one si'is m fuugo?"

³¹ Ka o nya'andolib la lebis o ye, "Fun nye ka nidib bedego la'as n mik uf anwa, ka fu bu'osid ye, ano'one si'isi fo?"

³² Ka Yesu gos n gilig ye o ban one niŋ ala. ³³ Amaa po'a la pun mi' line niŋ o la, o kena n kirid ne dabiem n igin Yesu tuon n tu'as o yelmenjir la wusa. ³⁴ Ka Yesu yel o ye, "M po'ayua, fu yadda niŋir ke ka fu nye laafe. Kulim ne sumalisim, ka mor nimma'asim ka wiim la basiya."

³⁵ Ka on nam kpeŋ pian'ad la, ka nidib yi Jairus one a Jew dim la'asug doog kpeenm la yin na n yel o ye, "Fu po'ayua la kpiya. Dinzugo bo ka fu ke ka pa'an la namisidi kenna ya'ase?"

³⁶ Ka Yesu pu kelis ban yel si'el la, ka yel Jew dim la'asug doog kpeenm la ye, "Da zot dabiem, niŋim yadda gullim."

³⁷ Ka Yesu daa pu ke ka so' dol o, asee Piita ne Jemes ne Joon one a Jemes ba'abiig la. ³⁸ Ka ban paae Jew dim la'asug doog kpeenm yin la, o nye ka nidib bedego la'ase vuud ka kaasid, ka fabin hale. ³⁹ Ka on kpen' la, o yeli ba ye, "Bo so'e ka ya kum ka kaasida? Bipuŋ la pu kpai, amaa o gbididne." ⁴⁰ Ka ba la'ad o.

Ka o yiis nidib la wusa, ka dol biig la ba' ne o ma ne o nya'andolib atan' la n kpen' bipun la be zin'isi'a la. ⁴¹ Ka o gban'e biig la nu'ug ka yel o ye, "Talita koum." Li gbin ane ye, "Bipunbila, m yet uf ye, duom." ⁴² Ka bipunbil la kpelim due n keŋ. O da ane yuum piinayi. Ka ba lidig hale bedego. ⁴³ Amaa Yesu daa yeli ba ye, ba mit ka ba na yel so', ka yel ye, "Tisim biig la diib ka o di."

6

Ba n zan'as Yesu Nazaret teŋin la yela (Mateo 13.53-58; Luuk 4.16-30)

¹ Yesu daa bas teŋ kan la ka keŋ o meŋ teŋin. Ka o nya'andolib la dol o. ² Ka Jew dim vu'usum daar la ka o kpen' la'asug doogin n pin'ili pa'an. Ka li lidig nimbane wum o pa'alug la wusa.

Ka ba bu'os taaba ye, "Dau kaŋa nye pa'alug kaŋa yaani? Ka o niŋ wala nye ya'am kaŋa? Ka niŋ wala me tum tuumnyalim bama? ³ O ka'ane dakpi'eda? O ka'ane Meeri biiga, ka Jemes ne Joses ne Judas ne Simon aa o pitiba? Ka o tanp pu be ne ti kpela?" Ka ba zan'as o ka pu bood o yela.

⁴ Ka o yeli ba ye, "Zin'ikan wusa ka Wina'am nodi'es keŋ, ba na'asid o, ka lee pu na'asid o, o teŋine la'am ne o yin ne o buudi ni." ⁵ O daa pu nyane tum tuumnyalima anina, ya'a ka ban'adnam bi'ela nwa ka o daa nok o nu'ug pa'ali ba zut, ka ba nye laafe. ⁶ Ban daa pu niŋ o yadda la zug, li daa lidig o hale.

Ka Yesu kenj tenj kpemis bane kpi'e anina n pa'al nidib.

*Yesu n tum o nya'andolib piinayi la yela
(Mateo 10.5-15; Luuk 9.1-6)*

⁷ O daa buol o nya'andolib piinayi la n la'as, ka tumi ba ayi yi, ka tisi ba panj ka ba na kad kikiris.

⁸ O daa yeli ba ye, "Da mor diib bee kolug bee ligidi bee si'el si'ela, li ya'a ka'a duor ma'ane.

⁹ Pidim ta'ada ka ye fuug yinni ma'aa. ¹⁰ Ka ya ya'a paae tenj si'a ka nimbane di'e ya ba yin, yanam be anina ka naan ti yi. ¹¹ Zin'ikan wusa ka nidib pu di'e yaa, bee kelisidi ya pian'ade, yanam yi ka kpa'as ya noba titan bas anina. Din na pa'ali ba ye ba pu tum su'um."

¹² Ka nya'andolib la yi n kenj pa'al nidib ye ba basimi ba tuumbe'ed. ¹³ Ka kad kikiris bedego n yiis ka nok kpaam bi'ela suenn ban'adnam bedego zut, ka ba nye laafe.

*Joon one suud nidib ku'om la ku'um yela
(Mateo 14.1-12; Luuk 9.7-9)*

¹⁴ Yesu labaar la daa yadig tenj kan wusa. Ka na'ab Herod wumi li. Sieba yel ye, "Joon one daa suud nidib ku'om la vu'ug kumin. Dine ke ka kpi'eunj tuum bama tum o sa'an."

¹⁵ Ka sieba ye, "O ane Elija."

Ka sieba ye, "O ane Wina'am nodi'es wuu Wina'am nodi'esidib bane da be kudim sa la."

¹⁶ Na'ab Herod daa wum ala, ka yel ye, "O ane Joon, on ka m daa fi'ig o zug la lem vu'ug na."

¹⁷⁻¹⁸ Linzug ka na'ab la daa ku Joon la ane anwa. Herod daa di o pitu Filip po'a, ka o yu'ur buon Herodias. Ka Joon yel o ye, "Li ka'a su'um

ka fu di fu pitu po'a." Ka po'a la kisig Joon on yel si'el la zug. Linzug ka Herod tum nidib ka ba gban'e Joon lo, ka yo o sarega ni. ¹⁹ Ka Herodias sunf due ne Joon, ka o bood ye o ku o ka gu'unj. ²⁰ Herod daa zot Joon, bozugo o daa mi' ye o ane popielim sob ka me a sida sob, dina zug ka o daa bas o baanlim. O daa kelisid o pian'ad, hale ka li daamid o. Amaa la'am ne wala, o daa kpelim bood ye o kelis o pian'ad.

²¹ Ka li daa ti kena, ka Herod du'am dabisir paae. Ka o maal di'ema ka buol tenjin na'anam ne sogia kpeenmnam ne Galilee nimbeda. ²² Ka Herodias bipunj kpen'e wa'. Ka Herod ne saam la sunf ma'ae.

Ka na'ab la bu'os bipunj la ye, "Fu bood bo ka m tisi fo?" ²³ Ka po zi'el ye, "M na tis uf fun bood si'el wusa hale li ya'a a m so'olim pusuko."

²⁴ Ka bipunj la yi n ti bu'os o ma ye, "M yel o n di'e bo?"

Ka o ma lebis ye, "Yelim ye fu boodne Joon one suud nidib ku'om la zug."

²⁵ Ka bipunj la kpen' to'oto yel na'ab la ye, "Mam bood ye fu nok Joon one suud nidib ku'om la zug n ninj laan n tisi m nannanna."

²⁶ Ka na'ab la sunf sa'am hale, ka on po nidibin la zug ka o pu bood ye o monj oo. ²⁷ Ka o tum sogia ye o kenj mor Joon zug na. Ka o yi n kenj sarega ni fi'ig o zug, ²⁸ ninj laan n mor na tis bipunj la. Ka o tis o ma. ²⁹ Ka Joon nya'andolib wum, ka kenj nok o ninjbin la n mum.

*Yesu n diis nidib tusa anu la yela
(Mateo 14.13-21; Luuk 9.10-17; Joon 6.1-14)*

³⁰ Ka o Tumtumnb la leb na la'as taaba o sa'an, ka yel o bane daa nin ka pa'al si'el wusa. ³¹ Ka nidib bedego me be ani, ka sieba kenna, ka sieba lebid. Dinzug ka Yesu ne o nya'andolib pu nye ya'a n dii. Ka o yeli ba ye, "Keli ka ti yi paalo n ken zin'ikan ka nidib kae', ka ya vu'us bi'ela."

³² Ka ban gullim yi kpen' aaruṅin ken zin'ikan ka nidib kae'.

³³ Nidib bedego daa nye ban yit, ka ban ban a sieba, ka yi ten kan wusa n ken to'oto ne noba n denim paae Yesu ne o nya'andolib la yiiga. ³⁴ Ka Yesu paae n yi aaruṅin, ka nye nidib bedego ka ba wenne pe'es bane ka'a pe'ekemma. Ka o zo ba nimbaanlig, ka pa'ali ba si'elnam bedego.

³⁵ Lin ti kena sobid la, ka o nya'andolib la ken yel o ye, "Kpela ane moogin, ka li me sobid, ³⁶ kel ka nidib la ken ten poogin ne ya' bane be ya'ama la n ti da'a diib n di."

³⁷ Ka o lebisi ba ye, "Yanam men tisimi ba diib ka ba di."

Ka ba lebisi bu'os ye, "Ti ken da' bodobodo pon kobus ayi mora tisi ba ka ba onb bee?"

³⁸ Ka Yesu lem bu'osi ba ye, "Ya mor bodobodo gbila ala? Kem gosi."

Ka ba ken gos, ka ye "Bodobodo gbila anu ne zimi ayi be."

³⁹ Ka Yesu yu'un yel o nya'andolib la ye ba kel ka nidib la zin'in moma'asa la zug gbila gbila ka ba pudugi tisi ba. ⁴⁰ Sieba daa zin'in kobug kobug ka sieba zin'in piisnu nu. ⁴¹ Ka Yesu nok bodobodo la ne zimi la n gos arazana ni ka pu'us Wina'am bareka, ka gben'es bodobodo la n tis o nya'andoliba ye ba tis nidib la, ka nok zimi ayi la

n gben'es n pudugi ba wusa. ⁴² Ka ba wusa onb n tig. ⁴³ Ka o nya'andolib la vaae bodobodo ne zimi line kpelim la n pe'el peed piinayi. ⁴⁴ Dap bane daa be anina n di diib la daa ane tusa anu.

Yesu n ken ku'om zug la yela
(Mateo 14.22-33; Joon 6.16-21)

⁴⁵ To'oto yim ka Yesu ke ka o nya'andolib kpen' aaruŋ ye ba lo'oŋ beuŋ keŋ Besaida. Ka on kpelim ye o kees nidib la. ⁴⁶ On keesi ba naae la, ka keŋ zueya ni ye o pu'us Wina'am.

⁴⁷ Ka zaam ti kena ma'ae ka aaruŋ la be mo'atita'ar la soogin. Ka Yesu be goor o kon'o kon', ⁴⁸ ka nye ka sisi'em da'ad bedego, ka o nya'andolib la pu tun'e n gaad aaruŋ laa. Ka beog ti yoe nier, ka o keŋ ne noba ku'om la zug n paae ba ni, ka ye o gaadi ba. ⁴⁹ Ka ba wusa nye on ken ku'om la zug la, ka ten'es ye, "Li ane silinsiug." ⁵⁰ Ka dabiem kpen'e ba ka ba kaas kuŋ.

To'oto yim ka o yeli ba ye, "More sukpi'eun ka li ane man. Da zoti dabiem!" ⁵¹ Ka kpen' aaruŋ la ka sisi'em la lebi fon' baanlim. Ka li lidigi ba, bozugo ⁵² ba sukpi'eun la zug ka ba pu baŋ bodobodo gbila la tum nyalima la gbin ne.

Yesu n ti'eb nidib Gennesaret tenjin la yela
(Mateo 14.34-36)

⁵³ Ka ba lo'oŋ mo'ar la n paae Gennesaret tenjin ka lo aaruŋ la zi'el. ⁵⁴ Ban daa kpen yi aaruŋin, ka nidib baŋ Yesu la, ⁵⁵ ba keŋ to'oto gilig teŋ la wusa n ze ban'adnam n keŋ Yesu n be zin'isi'a la. ⁵⁶ Ka o ya'a keŋ teŋ kpen bee teŋ poogin bee yaan zin'isi'a, ba nokidne ban'adnam keŋ teŋ

kan la da'an n digili ba, ka belim o ye o ke ka ban'adnam la kudum si'is o fuug noor. Ka bane wusa da si'is o fuug noor la nye laafe.

7

Yaanam pa'alug la yela (Mateo 15.1-9)

¹ Farisee dim ne gbaunmi'idib sieba bane yi Jerusalem ni na la la'ase gilig Yesu, ² ka nye ka o nya'andolib la sieba dit ne nu'udian'ad, ka pu pie ka li a wuu Farisee dim yiti pie si'em ka nyaan n di laa.

³ Farisee dim la'am ne Jew dim wusa ku di diibo, asee ba pie ba nu'us wuu ba yaanam malima poogin pa'an si'em la. ⁴ Hale ba ya'a yi da'an na ba ku di diibo asee ba pie ba nu'us. Ba me dol malim sieba dine a ye ba pie nwama ne yoya ne kunt dugud.

⁵ Ka Farisee dim ne gbaunmi'idib bu'os Yesu ye, "Bo ka fu nya'andolib la pu dol ti yaanam malima, ka dit ne nu'udian'ade?"

⁶ Ka Yesu lebisi ba ye, "Azaya n da di'e Wina'am pian'ad n tis nidib la, ka li a yel sida yanam zamdim la yela wuu lin sob si'em la, ye, 'Nimbama nwa zun'od mam ne ba nongban pian'ad

ka ba sunya lee lal ne mam.

⁷ Ban n zun'od man la ane zaalim;
bozugo ba pa'alug ane ninsaalib din
ka ba niñidi li wenne Wina'am pa'alug.'

⁸ Ya nok Wina'am noor yelug n bas ka dol ninsaalib malima"

⁹ Ka Yesu yeli ba ye, “Ya zan'as Wina'am noor yelug ka lee siaki dol ya meŋ malima. ¹⁰ Ka Moses da yel ye, ‘Na'asim fu ba' ne fu ma.’ Ka lem yel ye, ‘Nid ya'a tu o ba' bee o ma, asee ba ku o.’ ¹¹ Ya pa'an ye, ninkane mor bunsuma na nok n suŋ o ba' bee o ma, amaa o ya'a yel ye, ‘Bun la ane Kooban’ (li gbin ane Wina'am bun,) ¹² li ka'a tilas ye o zaŋi li suŋ o ba' ne o ma ya'ase. ¹³ Ne'e yela ka ya dol ya meŋ malima ka gos Wina'am noor yelug ka li a zaalim. Ya niŋid si'elnam bedego n wenne ala.”

*Dine ket ka so' a dian'ad daan la yela
(Mateo 15.10-20)*

¹⁴ Ka Yesu buol nidib la ya'as, ka yeli ba ye, “Kelisimi, ka gban'e li gbin. ¹⁵ Si'el kae' kpen'ed ninsaal ni ket ka o a dian'ad daana. Amaa dine yit ninsaal ni na ke ka o a dian'ad daan. ¹⁶ One mor toba on wum.”

¹⁷ Ka o yi nidib la sa'an n kpen' yin. Ka o nya'andolib la bu'os o siiliŋ la gbin. ¹⁸ Ka o lebisi bu'osi ba ye, “Ya pu gban'e li gbin ne? Ya ka' ya'am na gban'e m pa'alug la gbin wuu bama la bee? Si'el kae' na kpen' ninsaal ni sid ke ka o a dian'ad daana. ¹⁹ Li na kpen' o poogin ka yi o niŋgbina ni ka lee ku kpen' o sunfinee.” (On yel si'el la pa'al ye ba da gosid ye disieba more dian'ade, amaa diib wusa a su'um.)

²⁰ Ka o yel ye, “Li ane dine yi ninsaal ni na ke ka o a dian'ad daan. ²¹ Ka poten'er be'ed ne po'asa'uŋ ne dausa'uŋ ne na'ayiigim ne ninkuudib ne ²² fufum ne bugusum ne dama'ar ne tumbe'ed wusa ne yu'ur sa'uŋ ne tita'alim

ne yalim tuuma, ²³ bunbe'ed bama zan'asa yitne ninsaal sunfin na, ka ke ka o a dian'ad daan.”

Po'a so' yadda nijir la yela
(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ka Yesu yi zin'ikan ka keŋ paae Taya teŋin, ka kpen' yin, ka pu bood ye so' baŋ ye o be anii. Amaa o da ku nyaŋe sua' o meŋa. ²⁵ Ka po'a so' da be more o bipuŋ ka kikirig dol o. Ka o wum Yesu yela, ka keŋ igini o tuon. ²⁶ Ka sos Yesu ye o kadim kikirig la yiisi o biig la ni. Po'a la da ane Greek dim buudi ka ba du'a o Fonisia teŋin line be Siriya so'olim la.

²⁷ Ka Yesu lebis o ye, “Li pu su'um ye ba nok biis diib n tis baase, asee biis la di n tig yiiga.”

²⁸ Ka po'a la lebis o ye, “Sida, m zugsoba, baas bane bee ba zugsob tuon la ditne biis dizora dine lut la.”

²⁹ Ka Yesu yel o ye, “Fune lebis si'em la zug, kulim, ka kikirig la basi fu biig la.”

³⁰ Ka po'a la lebi kul n paae nye ka o biig la dig. Ka kikirig la sid yi ka bas o.

Yesu ti'eb dau kane a tobkpida ne bidug la yela

³¹ Ka Yesu bas Taya teŋin ka doli yi Sidon ne Dekapolis teensin, ka lem lebi paae Galilee mo'arin. ³² Ka ba mor dau na ka o a tobkpida ka lem a gik. Ka ba belim Yesu ye o nok o nu'ug pa'al o zug.

³³ Ka o mor o yi kukpen ka nok o nu'ubibis tum o toba ni, ka tubis nintoond, ka si'is dau la zilim, ³⁴ ka gos arazana ni, ka si'im, ka yel dau la ye, “Effata.” (Li gbin ane ye “yo'ogum.”) ³⁵ Ka o

toba la yo'og. Ka o zilim la me lak. Ka o pian'ad su'urja.

³⁶ Ka Yesu yel nidib la ye ba da ke ka so' banji li yelaa. On daa yel ye ba da yel so' li yela la, ka nidib la kudun kpelim mooni li. ³⁷ Ka li lidigi ba hale ka ba ye, “O ninjid si'el mekama su'um, ka la'am maan ka tobkpida wum ka gigis pian'ad.”

8

Yesu n diis nidib tusa anaasi la yela (Mateo 15.32-39)

¹ Sanjan la ka nidib bedego lem kena la'as. Ka diib da kae' ka ba na dii. Ka Yesu buol o nya'andolib la, ka yeli ba ye, ² “Nidib nwa mor nimbaanlig bozugo li paae daba atan' ka ba be m sa'an ka pu dii. ³ Ba sieba yine tenj lalle na, ka m ya'a pu tisi ba diibo ka ba kul ala, bam na ti vip ko'om sueren.”

⁴ Ka o nya'andolib la bu'os o ye, “Ba na nye diib yaani n diis nimbama zan'asa moogin kpe'?”

⁵ Ka o lebisi bu'osi ba ye, “Ya mor bodobodo gbila ala?”

Ka ba lebis ye, “Ayopoi.”

⁶ Ka o yel nidib la ye, ba zin'inim tenjin. Ka o zan bodobodo gbila ayopoi la ka pu'us Wina'am bareka, ka gben'esi li tis o nya'andolib la ka ye ba pudug nidib la. Ka ba pudug. ⁷ Ka ba daa mor zimbibis bi'ela. Ka Yesu pu'us Wina'am bareka, ka yel o nya'andolib la ye, ba nokim pudug n tis nidib la men. ⁸ Nidib la daa di tig. Ka o nya'andolib la vaae dikane kpelim la, ka li pe'el peed ayopoi. ⁹ Ba daa ane wuu nidib tusa anaasi,

ka o basi ba ka ba kul. ¹⁰ Ka on ne o nya'andolib la kpen' aaruŋ keŋ Dalmanuta teŋin.

Farisee dim n bood ye ba nye bunnyalima la yela

(Mateo 12.38-42; 16.1-4)

¹¹ Ka Farisee dim sieba kena ye ba kpans Yesu, ka bood ye o maal bunnyalima line sid yi Wina'am sa'an na. ¹² Ka Yesu si'im hale, ka bu'os ye, "Bo ka zumaan kaŋa nidib bood ye ba nye bunnyalima? Sida ka m yeti ya ye, zumaan kaŋa ku nye bunnyalimaa." ¹³ Ka basi ba ka lem keŋ kpen' aaruŋ la keŋ lo'oŋ beuŋ la.

Dabin pa'alug la yela

(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Ka o nya'andolib la da tam ka pu mor bodobodo aaruŋinee. Ba da more yinni ma'aa. ¹⁵ Ka Yesu sa'ali ba ye, "Gu'usimi Farisee dim ne Herod dabin la."

¹⁶ Ka ba pian'ade tisid taaba ye, "Tiname pu mor bodobodo la zug ka o yel ala."

¹⁷ Yesu daa ban ban pian'ad si'el la yela, ka bu'osi ba ye, "Bo ka ya pian'ad yaname pu mor bodobodo la yela? Ya nam pu banne bee ya pu gban'ene li gbin ne? Ya ya'am pu tumaa?"

¹⁸ Ya mor nini, ka pu nyeta? Ka mor toba, ka pu wuma? Ya pu tenra? ¹⁹ Man daa gben'es bodobodo gbila anu tis nidib tusa anu la, ya daa vaae bodobodo line kpelim la pe'el peed ala?"

Ka ba lebis ye, "Peed piinayi."

²⁰ Ka o bu'os ye, "Man daa nok bodobodo ayopoi n pudug nidib tusa anaasi la, peed ala ka ya daa vaae?"

Ka ba lebis ye, “Peed ayopoi.”

²¹ Ka o bu'osi ba ye, “Ya nam kpelim pu gban'e li gbin ne?”

Yesu n ti'eb zunzoŋ Besaida teŋin la yela

²² Ka ba paae Besaida. Ka nidib mor zunzoŋ n kena belim Yesu ye o si'is o. ²³ Ka Yesu ve' o yi kpeŋ ka tubis nintoond niŋ dau la nini, ka nok o nu'us pa'al o zug, ka bu'os o ye, “Fu tun'e nyet si'ela?”

²⁴ Ka dau la due o zug ka ye, “M nyet nidib ka ba wenne tiisne ka lee ken.”

²⁵ Ka o lem nok o nu'us pa'al o nini. Ka dau la gos kii. Ka o nini lak. Ka o nyet si'el mekama su'uŋa. ²⁶ Ka Yesu yel o ye, “Da leb teŋ poogin laa, amaa kulim.”

Piita pa'al Yesu n a so' la yela

(Mateo 16.13-20; Luuk 9.18-21)

²⁷ Ka Yesu ne o nya'andolib la keŋ Sizerea teens n be Filipi so'olim. Ka o bu'osi ba sueren ye, “Nidib yet ye mam aa ano'one?”

²⁸ Ka ba lebis ye, “Sieba yet ye, fu ane Joon on daa suud nidib ku'om la. Ka sieba ye, fu ane Elija. Ka bam ye, fu ane Wina'am nodi'esidib yinni.”

²⁹ Ka o bu'osi ba ye, “Ka yanam ye mam aa ano'one?”

Ka Piita lebis ye, “Fu ane Kiristo la, one ka Wina'am gaŋ ye o faaenn o nidib la.”

³⁰ Ka Yesu yeli ba ye, “Mit ka ya yel so' m yela.”

Yesu n pian'a o namisug ne o kum la yela

(Mateo 16.21-28; Luuk 9.22-27)

³¹ Ka Yesu pin'ili pa'al o nya'andolib la ye, “Asee Ninsaal Biig la namis bedego ka tenjin kpeenmnam ne Jew dim maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib zan'as o, ka ku o. Amaa o na vu'ug li daba atan' daar.” ³² O yel ala pa'ali ba nyain. Ka Piita dol o yi kpen, ka yel ye, o da yet alaa.

³³ Ka Yesu gi'e gos o nya'andolib la ka yel Piita ye, “Lemim nya'an sa, Sutaana. Fu ten'esug ane ninsaal poten'er ka ka' Wina'am dinne.”

³⁴ Ka buol nidib la ne o nya'andolib la la'as, ka yeli ba ye, “So' ya'a bood ye o dol mam, asee o ki'is o men yela, ka nok o ku'um dapuudir ze ka dol man. ³⁵ On mekama bood ye o gu'u o nyovur, o nyovur la na bodig. Amaa on mekama n bas o nyovur man zug ne labasuŋ la yela, na nye o nyovur. ³⁶ Nid ya'a nye dunia nwa la'ad wusa ka pu nye nyovure o nyood a bo? ³⁷ Si'el kae' ka nid na zaŋ n tiak o nyovure. ³⁸ So' ya'a zo nyan ne man ne m pa'alug la zumaan nwa, dine a po'asa'uŋ ne tuumbe'ed la, Ninsaal Biig la me na zo on daana nyan san Kane ka o na ti leb na ne o Ba' Wina'am na'am ne malek soma la.”

9

¹ Ka o yeli ba ye, “Sida ka m yeti ya ye, nin sieba be ya soogin kpe' ka ku kpii, asee ba ti nye Wina'am na'am n sigid na ne kpi'eun tita'ar.”

*Yesu n tiak ka nyeen la yela
(Mateo 17.1-13; Luuk 9.28-36)*

² Ka daba ayuobu daar ka Yesu dol Piita ne Jemes ne Joon n ken du zuetita'ar zug ban ma'aa. Ka Yesu tiak. ³ Ka o fuud nyeen pil pil ka a pielig

farr. So' kae' dunia nwa ni na pie ka li yi ka pelig alaa. ⁴ Ka o nya'andolib la nye Elija ne Moses ka ba nie ani, ka pian' ne Yesu.

⁵ Ka Piita yel Yesu ye "Pa'ana, li a su'um ka ti be kpela. Kel ka ti ti'ig suga atan', n tis fun yinni ne Moses yinni ne Elija yinni." ⁶ Dabiem daa kpen'e ba hale ka Piita zi' on na yel si'ela.

⁷ Ka sangbaun ma'asim kena ligili ba. Ka kukor yi sangbaun la ni na yel ye, "Ona a mam binonjir. Kelisimne o pian'ad."

⁸ Ka ba gos kii n gilig, ka pu nye so' ya'asa, ka Yesu ma'aa be ne ba.

⁹ Ban naam zuerin n sigid na la ka Yesu yeli ba ye, "Mit ka ya yel so' yanam nye si'el la. Ba kel ka Ninsaal Biig la naan ti vu'ug kumin na."

¹⁰ Ka ba siak on yel si'el la, ka lee bu'osid taaba ye "Vu'ug kumin la gbin a bo?"

¹¹ Ka ba bu'os Yesu ye, "Bo ka gbaunmi'idib yel ye Elija na kenn yiiga na?"

¹² Ka o lebisi ba ye, "Sida Elija na kenn yiiga na maal si'el wusa. Ka bo ka li sob Wina'am gbaunjin ye, Ninsaal Biig na namis bedego hale ka ba ne'es oo? ¹³ Amaa m yeti ya ne ye Elija pun kena. Ka nidib ninj o ban bood si'em. Ka li a wuu ban da sob Wina'am gbaunjin o yela si'em la."

*Yesu n kad kikiris yis biribin ni la yela
(Mateo 17.14-21; Luuk 9.37-43)*

¹⁴ Ka ba leb o nya'andolib bane daa kpelim la sa'an, ka nye nidib bedego ka ba giligi ba. Ka gbaunmi'idib sieba nwa'asid ne o nya'andolib la.

¹⁵ Nidib la n daa nye Yesu la ka li lidigi ba. Ka ba zo pu'us o.

16 Ka o bu'os o nya'andolib la ye, “Ya nwa'asid bo yela?”

17 Ka nidib la yinni lebis ye, “Pa'ana, m biig ka kikirig dol o, ka o gigilim, din ka m dol o na. 18 Ka kikirig la ya'a yiti du o, li lubid o ne, ka nintopuud yit, ka o ga'ad nyina, ka tienn o meje a gamire. Din la ka m mor o na belim fu nya'andolib la ye ba kad kikirig la bas, ka ba pu nyaje.”

19 “Oo, zumaan kane nidibi pu ninid yadda, m na be ne ya daba ala? Ya bood ye m modigne ya hale paae saja wala? More biig la na.”

20 Ka ba mor o na. Ka kikirig la kpen nye Yesu la, ka lub biig la. Ka o bilim ka nintopuud yit o noorin.

21 Ka Yesu bu'os biig la saam ye, “Kikirig la dol o la, li yuugi ya?”

Ka o lebis ye, “O biilimin sa. 22 Li yiti lub o bugumin bee ku'omin ye li kuu o. Fu ya'a na nyaje sunji ti fun zo m nimbaanlig ka sunji ti.”

23 Ka Yesu lebis ye, “Si'el mekama pu toe tis one nin Wina'am yadda.”

24 Ka biig la saam tans ye, “M nin yadda amaa paasi m yadda ka li poodne.”

25 Ka Yesu n nye ka nidib la'ased o sa'an la, ka o tans kikirig la ye, “Kikirig on a gik ne tobkpida la, yim ka bas biis la, ka da lem dol o ya'asa.”

26 Ka kikirig la kaas kun, ka lub biig la tenjin be'ed be'ede ka naan yi. Ka biig la wenne ku'um. Ka nidib la bedego yel ye, “O kpine.” 27 Ka Yesu gban' o nu'ug, du o, ka o zi'e.

²⁸ Ka Yesu kpen' yin. Ka o nya'andolib la ba kon'o kon' kena n bu'os o ye, “Bo ka ti pa'a pu nyaje kad kikirig la yiise?”

²⁹ Ka o lebis ye, “Ya'a ka' Wina'am sosugo, si'el kae' na nyaje kad bama yiise.”

Yesu lem pian'a o ku'um la yela
(Mateo 17.22-23; Luuk 9.43-45)

³⁰ Ka ba bas zin'ikan ka buɲ Galilee n gaad. On daa pa'an o nya'andolib la ke ka o daa pu bood ye so' baɲ on be si'ela. ³¹ Ka o yeli ba ye, “Ba na zam Ninsaal Biig la n zaɲ o niɲ nidib nu'usin. Ka ba na kuu o. Amaa li daba atan' daar o na vu'ug kumin.” ³² Ba da pu gban'e pa'alug kaɲa gbin ne, ka zot dabiem ne ban na bu'os o.

One na lieb kpeenm la yela
(Mateo 18.1-5; Luuk 9.46-48)

³³ Ka ba keɲ n paae Kapeenum, n kpen' yin. Ka Yesu bu'os o nya'andolib la ye, “Bozug ka ya pa'a nwa'asid sueren la?” ³⁴ Ka ba sin, bozugo ba pa'a nwa'asidne taaba one na a kpeenm ba soogin.

³⁵ Ka Yesu zin'in ka buol o nya'andolib piinayi la, ka yeli ba ye, “One bood ye o a kpeenm, on nokimi o meɲi lieb biig, ka a so' wusa tumtum.”

³⁶ Ka o nok bibil n zi'eli ba soogin, ka nok o nu'us kuak o, ka yeli ba ye, ³⁷ “On mekama di'e bikaɲa tiraan mam yu'ur zug, o di'ene mam meɲ, ka on mekama di'e mam meɲ, pu di'e mam ma'aa nee, amaa o di'ene one tumi m la na.”

One pu zan'asi ti siakir la yela
(Luuk 9.49-50)

³⁸ Ka Joon yel o ye, “Pa'ana, tinam daa nye dau ka o more fu yu'ur n kat kikiris ka on ka'a ti dolim taa la zug ka ti yel o ye o basim.”

³⁹ Ka Yesu yeli ba ye, “Da kat o, bozugo one tum tuumnyalima man yu'ur zug, ku nyaŋe pian' be'ed m yela li nya'aŋa. ⁴⁰ One pu zan'asi ti, di'e ti ne. ⁴¹ Asida ka m yeti ya ye, on wusa tisi ya ku'om, ka ya nu mam yu'ur zug, yaname a Kiristo nidib la yela, on daana ku ko'oŋ o nyoode.

*Apan'as so' kpen'es tuumbe'edin la yela
(Mateo 18.6-9; Luuk 17.1-2)*

⁴² “One ke ka bibibis bama nwa yinni one niŋim yadda la tum tuumbe'ed. Ba ya'a pun nok neer tita'ar lo o niŋgoonr ka lobin o basin mo'arin son'e. ⁴³ Ka fu nu'ug ya'a ke ka fu tum tuumbe'ed, fun fi'igimi li bas, bozugo li a su'um ka fu kpen' arazana ka voe ne nu'uyeun, n gat fun na mor nu'us ayi ka kpen'e bugum teŋin ka li dit ka pu kpiisida. ⁴⁵ Ka fu nobir ya'a ke ka fu tum tuumbe'ed, fun fi'igimi li bas, bozugo li a su'um ka fu kpen' arazana ka voe ne nobyeun, n gat fun na mor noba ayi ka ba nok uf lob bas bugum teŋ. ⁴⁶ Anina ka ba ku kpii ka bugum la pu kpiisida. ⁴⁷ Ka fu nif ya'a ke ka fu tum tuumbe'ed, fun kpidigimi li bas, bozugo li a su'um ka fu kpen' Wina'am so'olim ne nifyeun n gat fun na mor nini ayi ka ba lob uf bas bugum teŋ. ⁴⁸ Anina ka zunzunya be ka pu kpiida, ka bugum pu kpiisida. ⁴⁹ Ba na nok bugum yugus nidib wusa wenne yaarum ne.

50 “Yaarum a su'um, amaa yaarum mimilim ya'a yi, so' na ninj wala maali li mimilugo? More yaarum ya ni ka mor sumalisim ne taaba.”

10

*Po'a basug la yela
(Mateo 19.1-12; Luuk 16.18)*

¹ Ka Yesu bas zin'ikan la ka ken Juuda so'olimin n lo'on Joodan mo'ar la. Ka nidib bedego lem la'as na. Ka o pa'ani ba wuu on yiti ninjid si'em la.

² Ka Farisee dim sieba kena ye ba kpans o gos, ka bu'os ye, “Li a su'um wada poogin ye dau kad o po'a?”

³ Ka o lehis bu'osi ba ye, “Moses daa tisi ya noor zi'el bo?”

⁴ Ka ba yel ye, “Moses da siak ye, dau kad o po'a ka sob gbaun li yela n tis o.”

⁵ Ka Yesu yeli ba ye, “Ya zugu daa kpi'em hale ka ya pu siaki di'e pa'alug la ke ka Moses daa sob nokaja tisi ya. ⁶ Amaa sanjan ka Wina'am daa maal dunia la, o da maali bane dau ne po'a.

⁷ Ka yel ye, ‘Ne'nja yela ka dau na bas o ba' ne o ma ka la'as ne o po'a. ⁸ Ka ba lenj ka' ayii, amaa ka lieb ayinni.’ ⁹ Wina'am la'as si'el la, mit ka ninsaal weligi li.”

¹⁰ Ka ba kpen' yin ka o nya'andolib la bu'os o on yel si'el la gbin. ¹¹ Ka o yeli ba ye, “Dau kane kad o po'a bas ka toom n di po'a, o galumne. ¹² Ala mene po'a ya'a bas o sid, ka toom n kul dau, o me galumne.”

Yesu n tis biis yelsum la yela
(Mateo 19.13-15; Luuk 18.15-17)

¹³ Ka ba mor biis kenn Yesu sa'an na ye o zaŋ o nu'ug pa'ali ba zug ka niŋi ba bareka. Ka o nya'andolib la kad nidib la. ¹⁴ Ka Yesu nye, ka li pu niŋ o malisim. Ka o yeli ba ye, "Keli ka biis la keenn m sa'an na ka da kati baa, bozugo bamanam taab, ka Wina'am so'olim la aa ba din. ¹⁵ Amejɔ ka m yeti ya ye, one pu di'e Wina'am so'olim la wuu biiga, o ku kpen' li nii." ¹⁶ Ka o di'e ba ne o nu'us niŋ o tuon, ka pa'al o nu'us ba zutin n niŋi ba bareka.

Yesu ne arazak daan la yela
(Mateo 19.16-30; Luuk 18.18-30)

¹⁷ Ka Yesu lem due ken. Ka dau so' zo kenn o sa'an na n igin o tuon, ka bu'os o ye, "Pa'ansuŋo, m na niŋ wala n nye nyovur kane ka' naare?" ¹⁸ Ka Yesu lebis n bu'os o ye, "Bo ka fu buoni m ninsuŋo? So' kae' a su'um asee Wina'am gullim. ¹⁹ Fu mi' Wina'am noyelug la ye, 'Mit ka fu ku nid, mit ka fu sa'am po'a bee dau, mit ka fu zuud, mit ka fu di ziri kaset, mit ka fu zam nidib, siakimi fu ba' ne fu ma noor.' " ²⁰ Ka dau la yel o ye, "Pa'ana, mam pun dol noyelug la wusa m biilimin sa." ²¹ Ka Yesu gos o, ka noŋ o, ka yel o ye, "Li kpelim bun yinni. Kem n kuos fu la'ad wusa ka zaŋ ligidi n tis noŋ dim, ka fu na nye kpa'am arazana ni, ka naan kena n dol man." ²² Ka on wum wala la, o sunf daa sa'am ka o lo nindaa, ka keŋ, on mor la'ad bedego la zug.

²³ Ka Yesu gosi o nya'andolib la gilig ka yeli ba ye, “Li toe hale ne bane mor araza'as n na kpen' Wina'am so'olimin.”

²⁴ Ka o tu'am la lidig o nya'andolib la. Ka Yesu lem yeli ba ya'as ye, “M biise, li toe hale ka so' kpen' Wina'am so'olimin. ²⁵ Li a na'ana ne yugumi na kpen' kparipiim voonrin n gaad arazak daan na kpen' Wina'am so'olimin.”

²⁶ Ka ba ya'am iank hale bedego. Ka ba bu'os taaba ye, “Ka li ya'a a ala, ano'one na tun'e nye faangire?”

²⁷ Ka Yesu gosi ba ka lebisi yeli ba ye, “Nin-saal ku tun'e nin ala, amaa li pu toe n tis Wina'am. Bozugo Wina'am sa'ane si'el mekama ane na'ana.”

²⁸ Ka Piita nan yel o ye, “Gosima, tinam basne si'elnam wusa ka dol uf.”

²⁹ Ka Yesu yeli ba ye, “Amena ka m yeti ya ye, so' ya'a bas o yir bee ba'abiis bee o ma bee o ba' bee biis bee pood, man ne m labasuŋ la zug,

³⁰ o na di'e buna bedego n paas bama sanƙaŋa nwa. O na di'e yir ne ba'abiis ne manam ne biis ne pood, ka namisug me na paas. Amaa saŋa kane kenna la, o na di'e nyovur kane ka'a naare.

³¹ Nidib bedego bane deŋ tuon na leb nya'aŋ ka bane be nya'aŋ na gaad tuon.”

Yesu n pian'a o ku'um yela noor atan' daan la yela

(Mateo 20.17-19; Luuk 18.31-34)

³² Ban daa be sueren n ken Jerusalem ka Yesu bee ba tuon la, ka li pak o nya'andolib la. Ka dabiem daa kpen'e nimbane daa doli ba la. Ka Yesu lem buol o nya'andolib piinayi la n leb

kukpen ka tu'asi ba line na nin o, ³³ ye, “Ti wa'ane Jerusalem. Ani ka ba na nok Ninsaal Biig la n tis Wina'am maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib. Ka na pian' koos o yela ye o nare kum, ka na nok o tis bane ka' Jew dim la. ³⁴ Ka ba na la' o ka tubis nintoond mad o, ka fieb o, hale ka ku o. Amaa o na vu'ug kumin daba atan' daar.”

Jemes ne Joon sosug la yela
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ka Zebedee biis Jemes ne Joon ken li'el Yesu sa'an n yel o ye, “Pa'ana ti bood ye ti ya'a sos uf si'el fun maali li n tisi ti.”

³⁶ Ka o bu'osi ba ye, “Bo bun ka ya bood ye m maal n tisi ya?”

³⁷ Ka ba lebis n yel o ye, “Fu ya'a ti di'e fu so'olim na'am la, ka zin'i fu na'am gbaun zug, siakim ka ti yinni zin'in fu datiuŋ, ka ti yinni zin'in fu dagobug.”

³⁸ Ka Yesu lebis n yeli ba ye, “Ya pu ban yanam sosid si'ela. Ya na tun'e nu bun nuuda line a tilas ye m nu laa, bee ku'om suub kane a tilas ye m su la? Bee ya na tun'e kpi ku'um kane zi'el ye asee m kpi laa?”

³⁹ Ka ba yel o ye, “Ti na tun'e nin ala.”

Ka Yesu lebis n yeli ba ye, “Ameŋa, ya na tun'e nu bun nuuda kan ka m na nu la ka su ku'om kan ka m na su la, ka kpi ku'um kan ka m na kpi la.

⁴⁰ Amaa m lee pu mor suer ye m ke ka so' zin'ini m datiuŋ bee m dagobuga. Zin'iban maalne n digil bane na ti nye li la.”

⁴¹ Ka o nya'andolib piiga la wum din la, ba gen'e ne Jemes ne Joon. ⁴² Ka Yesu buoli ba n

yeli ba ye, “Ya mi' ye dunia nwa na'anam diti ba na'am ka so'e ba nidib ne paŋ ka teŋ la nintitada me mugusid nidib la ka tum bane bood si'el la? ⁴³ Amaa li ka'a ala ne yanama. Ka niŋkan n be ya sisooŋin n bood ye o lieb nintita'ar la, li su'um ye o siak n lieb ya tumtum. ⁴⁴ Ka one bood ye o niŋ kpeenm ya sisooŋin la, li su'um ye o siak n lieb ya wusa tumtum. ⁴⁵ Bozugo Ninsaal Biig la men pu kena ye nidib tum n tis oo, amaa ye o lee tum n tis nidib, ka zaŋ o nyovur n yo ba sam, ye nidib bedego nye yolisim.”

*Yesu n ti'eb Bartimeus la yela
(Mateo 20.29-34; Luuk 18.35-43)*

⁴⁶ Ka ba paae Jeriko teŋin. Ka Yesu ne o nya'andolib ne nidib bedego n yit teŋin la. Ka zunzoŋ zin'i sueren n sosid. On yu'ur buon Bartimeus, one a Timeus biribin. ⁴⁷ Ka on wum ye li ane Yesu one yi Nazaret la, ka o pin'il n tansid ye, “Yesu, David yaaŋa, zom m nimbaanlig.”

⁴⁸ Ka nidib bedego la tans o ye, “Kel vuud.” Ka o maligim tans ne paŋ ye, “David yaaŋa, zom m nimbaanlig.”

⁴⁹ Ka Yesu zi'en ka yel ye, “Buolim o na.”

Ka ba buol o ka yel o ye, “Mor sumalisim, ka due ka o buon uf.” ⁵⁰ Ka o due pidig o fuug n bas, ka iank to'oto n keŋ Yesu sa'an.

⁵¹ Ka Yesu bu'os o ye, “Fu bood ye m niŋ bo n tisi fo?”

Ka zunzoŋ la yel o ye, “M Zugsoba, kel ka m nyet.”

⁵² Ka Yesu yel o ye, “Kem kul ka fu nye laafe, fun niŋ m yadda la zug.” Ka zunzoŋ la nini kpelim lak. Ka o dol Yesu.

11

*Yesu n kpen' Jerusalem ne zun'or la yela
(Mateo 21.1-11; Luuk 19.28-40; Joon 12.12-19)*

¹ Ka ba kena paae Befage ne Betani, teens bane be Olives zuerin ka pu lal ne Jerusalem. Ka Yesu tum o nya'andolib ayi ² ka yeli ba ye, “Kemi teŋ kane be tuon la, ka ya ya'a paae ya na nye buŋsia'asiŋ ka ba loo zi'el ka so' nam pu ban' oo. Yidigim o na. ³ Ka so' ya'a bu'osi ya ye, ‘Bo yela ka ya yidigid oo?’ Yanam yelim o ye, ‘Zugsob la bood o, amaa o na lebis o na.’ ”

⁴ Ka ba keŋ n ti nye ka ba lo li so' za'anoorin, suer kukpeŋ. Ka ban yidigidi o la, ⁵ nidib daa zi'e anina, ka bu'osi ba ye, “Wala ka ya yidigid buŋ la?” ⁶ Ka ba lebis wuu Yesu yeli ba si'em la. Ka ba ke ka ba mor o keŋ. ⁷ Ka ba more paae Yesu sa'an, ka noki ba fuud pa'al buŋ la zug. Ka Yesu ban'a o. ⁸ Ka nidib bedego yadigi ba fuud suer zug. Ka sieba keŋ poogin ans tiis vaand n yadig sueren. ⁹ Ka nimbane be tuon ne nya'aŋ daa tansid yet ye, “Hosaana! Wina'am yelsum bene one kenne ne Zugsob la yu'ur. ¹⁰ Wina'am yelsum be ti yaab David so'olim ne one kenna ne Zugsob la yu'ur. Hosaana! Na'am tita'ar ane Wina'am one be arazana ni la din.”

¹¹ Ka Yesu paae Jerusalem n kpen' Wina'am pu'usum yin n giligi gos si'el wusa. Ka lin daa

a zaam la zug, ka on ne o nya'andolib piinayi la yi kenj Betani.

Yesu n po noor niŋ kekaŋ la yela
(Mateo 21.18-19)

¹² Ka yimbeogun, ka ba yi Betani lebid Jerusalem, ka Yesu ko'om zavid. ¹³ Ka o nye kekaŋ ka li zi'e lalle. Ka vaand ligili li ma'ae siaa. Ka o kenj ye o gos ye li wel kekama, ka paae nyene vaand ma'aa, lin daa ka' kekama saŋa la zug. ¹⁴ Ka o yel tiig la ye, "So' ku lem di fu wela ya'ase." Ka o nya'andolib la wumi li.

Yesu n kpen' Wina'am pu'usum yin la yela
(Mateo 21.12-17; Luuk 19.45-48; Joon 2.13-22)

¹⁵ Ka ban paae Jerusalem la, ka Yesu kpen' Wina'am pu'usum yin, n kad nimbane be anina n da'ad ka kuosid la, ka lebugid teebulnam bane ka ba daa mor n tia'ad ligidi li zugin la n pibil, ne kogus bane ka ba more zin'i kuosid dawana la. ¹⁶ O daa pu siak ye so' len gaad n kpen' yin la ne la'ade, ¹⁷ ka yu'un pa'an nidib la ye, "Li pu sob Wina'am gbaunjin ye, 'M yir na ane ninsaalib wusa pu'usum yire'? Amaa yanam noki li maal faaung dim suak yir."

¹⁸ Ka Wina'am maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib wum ala la, ka pin'ili ied sueya ye ba kuu o, amaa ka zot o dabiem, bozugo o pa'alug la daa lidig nidib bedego.

¹⁹ Ka zaam ti ma'ae, ka Yesu ne o nya'andolib yi tenj kan la ni.

Kekaŋ pa'alug la yela
(Mateo 21.20-22)

²⁰ Ka bekenkeung ka ba ken sueren ka nye kekanj la ka li kpi ne li nya'a. ²¹ Ka Piita tienn ka yel Yesu ye, "Pa'ana, gosim, tikan ka fu sa po noor ninj la kpiya."

²² Ka Yesu yeli ba ye, "Ninjimi Wina'am yadda. ²³ Ka asida ka m yeti ya ye, so' ya'a yel zuekanja ye, li vuenm ka keñ bas li meñ beunjin, ka siak o sunfin ye on yel si'el la na ninj, ka pu bi'ese, li sid na ninj. ²⁴ Lina zug ka m yeti ya ye, ya ya'a pu'usid ka sosid si'el, yanam ninjim Wina'am yadda ye ya di'e li, ka ya sid na di'e. ²⁵ Ya ya'a zi'e pu'usid, ka so' daa pun tum tuumbe'ed tisi ya, ka ya sunf due, keli li bas, ka ya saam Wina'am one be arazana ni me na kee ya tuumbe'ed n bas."

*Ban bu'os Yesu o panj la yela
(Mateo 21.23-27; Luuk 20.1-8)*

²⁷ Ka ba lem paae Jerusalem. Ka Yesu ken Wina'am pu'usum yin, ka Wina'am maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib ne kpeenmnam keenn o sa'an na ²⁸ ka bu'os o ye, "Ano'on panj ka fu more tum tuum bama? Ka ano'one tis uf suer ye fu tum tuum bama?"

²⁹ Ka Yesu lebisi ba ye, "M na bu'osi ya bu'osug yinni, ka ya ya'a lebisi li, m me na yeli ya pankan ka m more tum la. ³⁰ Ano'one daa tis Joon panj ka o daa suud nidib ku'om la? Li ane Wina'am bee ninsaaliba? Gandigimini ma."

³¹ Ka ba nwa'asid taaba ye, "Ti ya'a ye, 'Li yine Wina'am sa'an' o na ye, 'Ka bozug ka ya da pu siak o?' ³² Ti me ya'a yel ye, 'Li yine ninsaalib sa'an na,' li na daam nidib la sunya." (Ba daa

zotne nidib la dabiem, bozugo ba wusa daa mi' ye Joon da a Wina'am nodi'es.)

³³ Ka ba gu'uje lebis Yesu ye, "Ti zi'."

Ka Yesu yeli ba ye, "Mam me ku yeli ya pan kan ka m more tumid tuum bamaa."

12

Pogu'udib siilin la yela

(Mateo 21.33-46; Luuk 20.9-19)

¹ Ka Yesu pa'ali ba ne siilima, ye, "Dau daa be n maal lombon'og ka se tiis ka me pogu'ud doog. O daa maal garu ye ba yiti tu'al tikan ka ba buon ye veen la wela yiisi li ku'om la. Ka bas n tis pogu'udib la ka nwie. ² Ka veen wela bi'igir saɲa paae ka o tum tumtum ye o keɲ pogu'udib la sa'an ye ba pudug wela la n tis o, o din na. ³ Ka ba gban' o bu' ka o lebi kul zaalim. ⁴ Ka o lem tum nid yinni ba sa'an na. Ka ba nwe' o zug hale ka diis o nyan. ⁵ Ka o lem tum nid yinni ya'as. Ka ba ku on. Ala men ka o tum nidib bedego, ka ba bu' sieba ka ku sieba.

⁶ "Nid ayinni daa kpelim, ka one daa a o meɲ binonjir. O daa tum o pogu'udib la sa'an ka yel ye, 'On aa m biig la, ba na na'as o.'

⁷ "Amaa pogu'udib nwa yel taaba ye, 'Ona so'e faar la. Keli ka ti ku o, ka faar la liebi ti din.' "

⁸ Ka ba gban' o ku, n yiis o poogin la n bas.

⁹ "Dinzugo lombon'og nwa daana yu'un na niɲ wala? O na kena ku pogu'udib la, ka di'e lombon'og la tiak n tis sieba. ¹⁰ Ya pu karem zin'ikan ka ba sob Wina'am gbaun poogin si'em la?

'Kugkan ka tanmeed zan'as la lieb lodigin kug-sun.

¹¹ Ka Zugsob la maal nyalim kan ka ti nyet nwa.'

¹² Ka ba daa bood ye ba gban' Yesu. Amaa ka zot nidib bedego la dabiem, bozugo ba mi' ye o siilimne ban siilin kaŋa. Ka ba bas o ka keŋ.

Lampo yoob bu'osug la yela

(Mateo 22.15-22; Luuk 20.20-26)

¹³ Ka ba tum Farisee dim ne na'ab Herod nidib ye ba zam Yesu o pian'ad poogin. ¹⁴ Ka ba kena yel o ye, "Pa'ana, ti mi' ye fu ane yelmenir sob, ka pu zot nidib la ninii. Ka pu gaansid nidiba, ka pa'an nidib amena mena Wina'am suer a si'em. Li dol suer ye ti yo lampo n tis na'ab Kaisa bee li pu dol suere? ¹⁵ Ti yoom bee ti da yo?"

Ka Yesu ban ba zam tuuma la, ka bu'osi ba ye, "Bo niŋ ka ya makidi ma? Mor la'af na ka m gos." ¹⁶ Ka ba mor la'af la na n tis o. Ka Yesu bu'osi ba ye, "Ano'on foto ne ano'on yu'uri sobi tabil li ni?"

Ka ba lebis ye, "Li ane na'ab Kaisa."

¹⁷ Ka Yesu yeli ba ye, "Tisimi na'ab Kaisa line a o din ka me tis Wina'am line a Wina'am din." Ka Yesu pian'ad la lidigi ba.

Ku'um vu'ugir la yela

(Mateo 22.23-33; Luuk 20.27-40)

¹⁸ Ka Sadiusii dim bane yet ye ku'um ku vu'ug la, kenn Yesu sa'an na, ka bu'os o bu'osug ye, ¹⁹ "Pa'ana, Moses da sob n yeli ti ye, nid ba'abiig ya'a kpi ka bas o po'a, ka po'a la pu du'a biiga, on dim po'a la n du'a biis n tis o ba'abiig la. ²⁰ Ba'abiis ayopoi n daa be. Ka kpeenm sa'an la

di po'a ka kpi. Ka biig kae'. ²¹ Ka o nye'er la zan pokoonr la, ka me kpi. Ka biig kae'. Ka one paas atan' la me nin ala. ²² Ka ba bayopoi la wusa di po'a la yinni yinni, ka kpi ka pu du'a biiga. Ka po'a la me yu'un kpi. ²³ Nannanna, ku'um ya'a ti vu'ugi, ano'on na a po'a nwa sida? Bozugo ba bayopoi wusa di po'a la."

²⁴ Ka Yesu lebis n yeli ba ye, "Nwa ka'ane yidigire? Ya zi' Wina'am gbaun yel si'em bee Wina'am paŋi a si'em laa? ²⁵ Ku'um vu'ugir daar la, dap pu dit po'aba, ka po'ab me pu kun sidiba. Bozugo ba wusa na wenne maleknam bane be arazana ni n a si'em la. ²⁶ M na yeli ya kum vu'ugir yela. Ya nam pu karem Moses sob si'em laa? Saŋkan ka o nye ka bugum due tituudin ka Wina'am yel o ye, 'Mane a Abraham Wina'am ne Isaak Wina'am ne Jakob Wina'am.' ²⁷ Wina'am ka'ane ku'um Wina'am, amaa o ane nimbane voe la Wina'am. Ya yidigiya bedego."

Noor yelug tita'ar la yela

(Mateo 22.34-40; Luuk 10.25-28)

²⁸ Ka gbaunmi'idib la nid yinni n wum bane nwa'asid nonŋbanwa'ar, ka o baŋ ye Yesu lebis Sadusii dim ne ya'am pian'ad la, ka o me li'el o n bu'os o ye, "Wina'am noyelug wusa lin sa'an n gaad wusa?"

²⁹ Ka Yesu lebis n yel o ye, "Line a yelkpan gaad wusa ane ye, 'Israel dima, kelisimi. Ti Zugsob Wina'am ane Zugsob yinni. ³⁰ Ka fu na non fu Wina'am one aa fu Zugsob ne fu suunr wusa, ne fu siig wusa, ne fu ya'am wusa, ne fu paŋ wusa.'

³¹ Ka line paas ayi la, ane ala men ye, 'Fu na non

fu kpi'a wenne fu meŋ ne.' Noor yelug lem kae' n gaad bama ya'ase."

³² Ka gbaunmi'id la yel o ye, "Pa'ana, li ane amena ka fu yel ala. Wina'am ane yinni. Ka so' lem kae' n paas o zugo. ³³ Fu ya'a non o ne fu suunr wusa ne fu ya'am wusa, ne fu paŋ wusa, ka noni fu kpi'a wenne fu meŋ, lina gaad maana wusa."

³⁴ Ka Yesu n nye ka o lebis ne ya'am la, ka yel o ye, "Fu pu lal ne Wina'am so'olim." So'o pu mor sukpi'em na lem bu'os Yesu bu'osugo.

Yesu bu'osi ba Kiristo la yela

(Mateo 22.41-46; Luuk 20.41-44)

³⁵ Ka Yesu n daa ti pa'an nidib Wina'am pu'usum yin la, ka o bu'osi ba ye, "Wala ka gbaunmi'idib yel ye, Kiristo ane David yaana?"

³⁶ David meŋ yel ne Wina'am Siig Sun paŋ ye, 'Ti Zugsob yel man Zugsob ye,

"Zin'inim m datiun,
hale ka m ti maal fu bi'emnam la,
ka ba be fu noba tejir." '

³⁷ David meŋ ya'a buol o ye, 'Zugsob' wala ka o na niŋ David yaana?"

Ka nidib bedego kelisid o pian'ad ne sumal-isim.

Yesu n sa'al nidib gbaunmi'idib pa'alug la yela

(Mateo 23.1-36; Luuk 20.45-47)

³⁸ Ka o pa'alug la poogin la o yel nidib la ye, "Gu'usimini ya meŋ ne gbaunmi'idib la bane bood ye ba goond ne fubeda n di'ed nidib pu'usum da'an la. ³⁹ Ba boodne na'am zin'is la'asug doodin ne di'ema ni, ⁴⁰ ka faand pokonya

ya, ka ma' pu'usid pu'uswa'a tisid Wina'am. Ba na kadi ba saria ka ba nye koosbe'ed hale."

Pokoonr piini la yela

(Luuk 21.1-4)

⁴¹ Ka Yesu zin'i kpi'ene Wina'am pu'usum yir ligidi daka, ka gosid nidib ka ba ninjid ligidi. Ka arazak dim ninjid ligidi bedego. ⁴² Ka pokoonr nonj daan kena ninj ligidi fiinn line a o zan'a zan'.

⁴³ Ka Yesu buol o nya'andolib la, ka yeli ba ye, "Asida ka m yeti ya ye, pokoonr kaṅa ninj ligidi bedego n gaadi nidib la wusa. ⁴⁴ Bozugo arazak dim yiisi ba ligidi sieba ninj, ka ke bedego. Ka on, one a nonj daan la, nok o zan'a zan' n tis ka ke zaalim."

13

Yesu n pian'a Wina'am pu'usum yir sa'unj la yela

(Mateo 24.1-2; Luuk 21.5-6)

¹ Yesu n daa yit Wina'am pu'usum yin la, ka o nya'andolib la yinni yel ye, "Pa'ana, gosim kugbeda ka ba noki me' donyalima nwa."

² Ka Yesu lebis o ye, "Fu nye dobeda bama? Hale kugir yinni ku ti kpelim li tiraan zuginee. Ba na lobi li wusa bas tejin."

Wina'am nidib namisug la yela

(Mateo 24.3-14; Luuk 21.7-19)

³ Ka Yesu da zin'i Olives zuer zug gosid Wina'am pu'usum yir. Ka Piita ne Jemes ne Joon ne Andrew ma'aa kenn o sa'an na. ⁴ Ka bu'os o ye, "Yelimi ti saṅa kan ka lina nam na nibe? Ka

zabin kan pa'an ye li saɲa paae na ye si'el wusa na niɲe?"

⁵ Ka Yesu pin'ili sa'ali ba ye, "Gu'usimi, ka so' da pan'as ya ka ya dol suebe'ede. ⁶ Nidib bedego na ti noki m yu'ur kena ma'adi ya ye, 'Mane a Kiristo la,' ka ke ka nidib bedego dol suebe'ed. ⁷ Ya ya'a ti wum tanp vuud, bee tanp labaar, da ke ka dabiem kpen' yaa, bozugo asee li wusa niɲ. Amaa li pu pa'al ye dunia naar saɲa laa. ⁸ Buudi na zab ne buudi. Ka so'olim yinni me na zab ne o tiraan. Ka teɲ na dam zin'is bedego, ka ko'om na be. Lina ane namisug pin'ilug."

⁹ "Gu'usimi ya meɲ, ka nidib na gban'e ya n keɲ kotonam ni. Ba na bu'u ya la'asug doodin. Mam yela ya na zi'en gomenanam ne na'anam tuon, ka ya tu'as m labasuɲ la. ¹⁰ Li a tilas ye labasuɲ la na deɲim mool dunia wusa ni. ¹¹ Ka ba ya'a ti gban'e ya more keɲ kotonam ni, ya da deɲim fabin ne yanam na ti yel si'ela. Amaa ya pian'ad saɲa ya'a ti paae, yanam pian'am din na keenn ya ni na. Ka pian'ad kane ka ya ye ya pian'a pu yi ya meɲ nii, li yine Wina'am Siig Suɲ ni na.

¹² "Ba'abiig na zam o ba'abiig ka ba kuu o. Ka saamnam me na niɲi ba biis ala. Biis na ki'is ba saamnam ne ba manam noya. Ka ke ka ba me kuu ba saamnam ne ba manam. ¹³ Nidib bedego na kisi ya m yu'ur zug. Ka niɲkane modig n paae li naar na nye faangir."

*Bun kisa la yela
(Mateo 24.15-28; Luuk 21.20-24)*

14 “Ya na ti nye bunbe'ed line sa'amid si'elnam wusa, ka li be zin'ikan pu nar ye li bee. (Keli ka one karemi li gban'e li gbin.) Ka bane be Juuda tenjin zom du zueya. 15 Ka ninƙane be mopil zug da sigidi ye o kpen' yinne nok si'ela. 16 Ka ninƙane be poogin da kul yin ye o nok o fuugo. 17 Ka dabisban na a toog n tis po'apooos ne bimanam. 18 Sosimi Wina'am ka li da ti nin waad saɗaa. 19 Toog tita'ar na be dunia ni, hale ka Wina'am n maal dunia pin'ilugin n ti paae zina, li nan zi' bee, ka maligim ku be ya'asa. 20 Ka Wina'am ya'a pu si'e dabisa la kalle, so' naan ku tiliginee. Nimbane ka o gaans la zug n ke ka o si'e dabisa la.

21 “Ka so' ya'a yel ye, gosimi ka Kiristo nwa, bee gosimi ka one be kpe'esa la, yanam da siake. 22 Nidib bane na ma'a ziri ye ban a Kiristo ne ziri nodi'esidib na ti kena, ka na maal tuum nyalima ye ba ke ka nimbane ka Wina'am gaɗ la dol suebe'ed, ba ya'a na nyaɗ. 23 M denjim yeli ya si'el wusa, din la, gu'usimi.”

Ninsaal Biig ken na la yela
(*Mateo 24.29-31; Luuk 21.25-28*)

24 “Amaa to'og nwa dabisa la ya'a ti gaad, winig na lieb zibusug ka nwadig me ku nie. 25 Ka nwadibibis na naan agol lu tenjin na. Panɗim bane be agol na mi'im.

26 “Ka dunia nidib na nye Ninsaal Biig la ka o yit saɗbana ni na ne panɗita'ar ne o na'am. 27 Ka o na tum maleknam ka ba la'as nimbane ka Wina'am gaɗ la na. Bane be dunia luga anaasi

nwa ni, tuon ne nya'an ne dagobug ne datiuŋ wusa.”

Kekaŋ n pa'an si'em la yela

(Mateo 24.32-35; Luuk 21.29-33)

²⁸ “Zamisimi ya'am ne kekaŋ yela. Li wila ya'a ti busid vamina la, ya mi' ye sigir li'eliya. ²⁹ Ala men, ya ya'a ti nye ka line ka m yeli ya la wusa niŋid, ya na baŋ ye saŋa li'eliya. ³⁰ Asida ka m yeti ya ye, zumaan kaŋa nidib wusa ku kpil, asee yel bama wusa niŋ. ³¹ Agol ne teŋa yela na gaad, amaa m pian'ad ku maligim gaade.

So' kae' mi' Yesu ken dabisir ne li saŋa la yela

(Mateo 24.36-44)

³² “Nid baa yinni kae' n mi' daar laa bee saŋa la. Baa maleknam bane be arazana ni bee Biig laa, asee Ba' la gullim. ³³ Gu'usimi su'uŋa ka gur ka sos Wina'am bozugo ya zi' dabisir la ne saŋa laa. ³⁴ Li wenne wuu dau na nwie ka bas o tumtum nib ka gu'uli ba, ka puu ba tuuma, ka yel za'anoor gur la ye o gur.

³⁵ “Ya zi' saŋkan ka yidaan la na leb na. O ya'a na lebne zaam bee yu'un tisoos bee bekenkeung bee beogunee, so' zi'. ³⁶ Gu'usim, ka yidaan la da ti gbirigi kena n nye ka ya ghisida. ³⁷ Mam yeti ya si'el la, lin ka m yet nidib wusa, ye, ya gu'usim.”

14

Ban ied suer ye ba gban'e Yesu la yela

(Mateo 26.1-5; Luuk 22.1-2; Joon 11.45-53)

¹ Li daa kpelim daba ayi ne ku'um malek gaadug malun tienr dabisir la, ne bodobodo line

ka ba pu niŋ dabin la malun dabisir. Ka Wina'am maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib ied sueya ye ba sua' gban'e Yesu n kuu o. ² Ka ba yel ye, "Ka'a malun tienr saŋa laa, ka nidib na ti zabit o zug."

Po'a so' kpa'e kpaam niŋ Yesu zug la yela
(Mateo 26.6-13; Joon 12.1-8)

³ Yesu daa be Simon one a kukom la yin n be Betani teŋin. Ban daa be anina dit la, ka po'a kena n mor alabasta kugir kolibir ka li pe'el ne naad kpa-soondim, ka li ligidi zu'e bedego. Ka o nwa'e kolibir la ka kpa'ae kpaam la niŋ Yesu zugin.

⁴ Ka ninsieba bane be anina la sunf due. Ka ba yel taaba ye, "Bo ka po'a la sa'am kpa-soondim la wala?" ⁵ Ba naan nyanen kuosini li, ka li ligidi gaadin tumtum yuum mum yood, ka nokin ligidi la tisin noŋ dim." Ka ba zerig po'a la hale.

⁶ Ka Yesu yeli ba ye, "Keli no baanlim. Bo ka ya daamid o? O maali bunsun tis man. ⁷ Noŋ dim bee ya sa'an saŋa wusa. Dinzug saŋkan wusa ka ya bood ya tun'e suni ba, bozugo mam ku be ya sa'an saŋa wusaa. ⁸ Ka o niŋ on tun'e si'el, one kpa'ae kpa-soondim niŋ m ningbina ni ye o deŋim ti'ebi m, ban na ti mum man si'em. ⁹ Asida ka m yeti ya ye, dunia nwa zin'ikan wusa ka ba na ti mool labasun la, ba me na yel po'a la niŋ si'el la, ka li a o tienr yela."

Judas n gban'e ye o na zam Yesu la yela
(Mateo 26.14-16; Luuk 22.3-6)

¹⁰ Ka Judas Iskariot, one a Yesu nya'andolib piinayi la nid yinni, keŋ Wina'am maalmaan

kpeenmnam sa'an ye o zam Yesu. ¹¹ Ban daa wum on yel si'ela ka ba sunf ma'ae. Ka ba siak ye ba na tis o ligidi. Ka Judas yu'un ied suekan ka o na zam o.

*Yesu n di malun diib ne o nya'andolib la yela
(Mateo 26.17-25; Luuk 22.7-14, 21-23; Joon 13.21-30; 1 Kor. 11.23-26)*

¹² Li daa kpelim daba ayi ne ku'um malek gaadug malun tienr dabisir ne bodobodo line ka ba pu nin dabin la malun pin'ilug daar. Ka li a ba malima ye so' wusa ku pe'og. Ka Yesu nya'andolib la bu'os o ye, "Fu bood ye ti ken yaa ni n ti'eb, ka fu di dabisir nwa diide?"

¹³ Ka Yesu tum o nya'andolib ayi ka yeli ba ye, "Kem ten poogin la, ka ya na tu'os dau ka o zeed yuur ne ku'om, doli no. ¹⁴ Ka ken kpen' yikan ka o kpen'ed la, ka yel yidaan la ye, 'Pa'an la ye, saam doog la be yaani ka mam ne m nya'andolib na di malun la dabisir diibo?' ¹⁵ O na pa'ali ya dotita'ar ka ba me sun'ul li tiraan zug. Ka si'el mekama be anina. Ti'ebimi anina guri ti."

¹⁶ Ka o nya'andolib la yi ken ten poogin la n nye ka si'el mekama a wuu Yesu yeli ba si'em la. Ka ba ti'eb malun la ani.

¹⁷ Zaami ma'ae la, ka Yesu ne o nya'andolib piinayi la kena. ¹⁸ Ka bane zin'i n dit la, ka Yesu yeli ba ye, "Asida ka m yeti ya ye ya nid yinni one dit ne man kpela na zam man."

¹⁹ Ka ba sunya sa'am. Ka ba bu'osid o yinni yinni ye, "Li ane mam?"

²⁰ Ka o lebis ye, "Li ane ya nidib piinayi la ni yinni, one nu'ugi tum sia'al man nu'ug laan la.

²¹ Ninsaal Biig na kpi wuu lin da sob Wina'am gbaunjin si'em la. Amaa yel toog be one zam Ninsaal Biig la zugin. Dinzug li naan a su'um ba ya'a pu du'an dau kaɲaa."

Zugsob diib la yela

(Mateo 26.26-30; Luuk 22.14-20; 1 Kor. 11.23-25)

²² Ka ban daa dit la, ka Yesu nok bodobodo ka pu'us Wina'am bareka ka gben'es n tis o nya'andolib la, ka yeli ba ye, "Di'em nwa di, ka li ane m mej ningbinj."

²³ Ka nok nwam, ka pu'us Wina'am bareka, ka tisi ba, ka ba wusa nuu li.

²⁴ Ka o yeli ba ye, "Nwa ane m ziim kane a nonaar ziim line na yi nidib bedego zug. ²⁵ Asida ka m yeti ya ye, m ku lem nu daam nwa ya'ase, asee daar kan ka li na a bun paal Wina'am so'olim ni ka m na lem nuu li."

²⁶ Ka ba yuum yuuma n zun'od Wina'am, ka yi keɲ Olives zuerin.

Yesu denjim pian'a Piita ki'isug la yela

(Mateo 26.31-35; Luuk 22.31-34; Joon 13.36-38)

²⁷ Ka Yesu yeli ba ye, "Ya wusa na zo ka bas m. Ka li sob Wina'am gbaunjin ye, 'Wina'am na ku konbkem la, ka konbid la widig.'

²⁸ Ka m ya'a ti vu'ug kumin, m na denji ya tuon keɲ Galilee."

²⁹ Ka Piita yel o ye, "Hale baa ba wusa ya'a zo ka bas uf, man ku bas fuu."

³⁰ Ka Yesu lebis ye, "Asida ka m yet uf ye, yu'unj kaɲa, fu na ki'is man noor atan' ka noraug naan kaas noor ayi."

³¹ Ka Piita lebis o ye, “Li ya'a pun ane ye m kpi ne fo, m ku maligim ki'is fo.” Ka ba wusa me yel ala.

Yesu n sos Wina'am Gesemane zin'igin la yela (Mateo 26.36-46; Luuk 22.39-46)

³² Ka ba daa paae zin'i si'a ka li yu'ur buon Gesemane. Ka Yesu yel o nya'andolib la ye, “Zin'inimi kpe' ka m sos Wina'am.” ³³ Ka o dol Piita ne Jemes ne Joon n keŋ. Ka o sunf sa'am bedego. ³⁴ Ka o yeli ba ye, “M sunf sa'am hale, ka li wenne m kpi ne. Din la kpelimi kpe' ka gu'us.”

³⁵ Ka o keŋ tuon bi'ela, ka igin tenjin sos Wina'am ye, “Yel kaŋa ya'a na nyanen gaad ka bas m, fun ke ka li gaad.” ³⁶ Ka yel ye, “M Ba' si'el wusa ane na'ana ne fun. Yiisim namisug kaŋa n bas ka kee man. Amaa li ka'a ne man boodim, dinzug kel ka fun boodim gullim niŋ.”

³⁷ Ka o leb ti nye ka nya'andolib atan' la gbisid, ka o bu'os Piita ye, “Simon, fu gbisidne? Fu ku nyanen nei ka li yuug bi'ela?” ³⁸ Ka yeli ba ye “Nei ka sos Wina'am, ka makir da nyanen yaa. Siig la boodim be, amaa ningbiŋ la ka'a paŋa.”

³⁹ Ka o len leb ye o sos Wina'am, ka yel wuu on pa'a pian'a si'em la. ⁴⁰ Ka o len leb na nye ka o nya'andolib la gbis, ka gbenn um more ba hale. Ka ba zi' ban na lebis o si'el la.

⁴¹ Ka o keŋ ka len leb noor atan' daan na, ka bu'osi ba ye, “Ya kpelim vu'usid ka gbisidaa? Li saŋa paae na. Ba zam Ninsaal Biig la ka zaŋ o niŋ tuumbe'ed dim nu'usin. ⁴² Duomi ka ti keŋ. Gosimi, one zam man la nwa.”

(Mateo 26.47-56; Luuk 22.47-53; Joon 18.2-11)

⁴³ On daa nam kpelim pian'ad la, ka Judas one a o nya'andolib piinayi la ni yinni paae na. Ka nidib bedego dol o mor su'uraad ne balaya. Ban ka Wina'am maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib ne kpeenmnam tum la.

⁴⁴ Ka one na zam o la pa'a pun pa'ali ba ye, "On ka m muak o noor la, one la. Gban'am o ka mor o n ken baanlim."

Yesu gban'ar la yela

(Mateo 26.47-56; Luuk 22.47-53; Joon 18.3-12)

⁴⁵ Ka Judas paae na ka kpen ken Yesu sa'an n yel o ye, "Pa'ana" ka muak o noor ⁴⁶ Ka ba gban' o ne pan. ⁴⁷ Ka nimbane daa zi'e kpi'e o la yinni fue o su'uraug kia' Wina'am maalmaan kpeenm tumtum yinni tobir fi'ig.

⁴⁸ Ka Yesu bu'osi ba ye, "Ya ken ne su'uraad ne balaya ye ya gban' man wen wuu one a na'ayiiga? ⁴⁹ Ka daar wusa m daa be ne ya, Wina'am pu'usum yin n pa'ani ya, ka ya daa pu gban'e ma. Lin da sob Wina'am gbaunjin si'em la, na nin amena." ⁵⁰ Ka o nya'andolib la wusa zo ka bas o.

⁵¹ Ka dasan so' ye fuug yinni ma'aa n dol o. Ka ba daa ye ba gban' o. ⁵² Ka o bas o fuug la, ka zo biel.

Yesu n be maalmaan kpeenmnam tuon la yela

(Mateo 26.57-68; Luuk 22.54-55, 63-71; Joon 18.12-14, 19-24)

⁵³ Ka ba mor Yesu ken Wina'am maalmaan kpeenm la yin. Ka Wina'am maalmaan kpeenmnam ne kpeenmnam ne gbaunmi'idib zan'asa la'as na. ⁵⁴ Ka Piita be nya'an dol n ti paae

Wina'am maalmaan kpeenm la yin ka kpen' zakin, ka zin'i ne tumtumnib bane gur Yesu la n uosid bugum.

⁵⁵ Ka maalmaan kpeenmnam ne nimbane yiti gban'ed noor Jew dim yela la wusa ied nidib bane na ma' ye Yesu tum tuumbe'ed, ka nye suer kuu o, amaa ba pu nye o tuumbe'ede. ⁵⁶ Ka ziri kasetib bedego ma' tis Yesu. Ka ban ma' si'el la pu dol taabaa.

⁵⁷ Ka ninsieba due n ma' ye, ⁵⁸ "Ti wum ka o ye, 'M na nwa' Wina'am pu'usum yikan ka ninsaal me' la bas, ka mee li daba atan' poogin. Ka li ku a ninsaal meebo.' " ⁵⁹ Hale ban menj yel si'el la pu dol taabaa.

⁶⁰ Ka Wina'am maalmaan kpeenm due zi'en ba tuon ka bu'os Yesu ye, "Fu pu mor lebisug na yel bane yeti fu yela si'em laa?" ⁶¹ Ka o sin ka pu lebis si'ela.

Ka kpeenm la lem bu'os o ye, "Fune a Kiristo, Wina'am one ka ba du'osid o yu'ur la Biig laa?"

⁶² Ka Yesu lebis ye, "Eenn mane la." Ka ye, "Ya na nye Ninsaal Biig la ka o zin'i Wina'am one so'e panj la datiuŋ, ka yi sanjgana zug na."

⁶³ Ka kpeenm la aaenn o menj fuug ka yel ye, "Ti lem bood kasetib bo ya'ase?" ⁶⁴ Ya wum on tu' Wina'am si'em laa." Ka bu'osi ba ye, "Ya gban'e li wala?"

Ka ba wusa gban'e ye o nar ne ku'um. ⁶⁵ Ka ba sieba tubis nintoond n mad o ka ligil o nindaa ka nwe' o ka yel o ye, "Yelim one nwe' uf la." Ka tumtumnib bane gur o la di'e o, ka bu' o.

Piita n ki'is ye o mi' Yesu la yela
(Mateo 26.69-75; Luuk 22.56-62; Joon 18.15-18,
25-27)

⁶⁶ Piita daa nam be zakin ka Wina'am maalmaan kpeenm tumtum po'ak kena ⁶⁷ nye o ka o uosid bugum, ka gos o kii, ka yel o ye, "Fu me daa be ne Yesu one yi Nazaret na la."

⁶⁸ Ka Piita ki'is ye, "M zi' o, ka me pu gban'e fu pian'ad la gbin ne." Ka Piita yi zi'en za'anoorin. Ka noraug kaas.

⁶⁹ Ka bipunj la len nye o, ka yel bane zi'e ani la ye, "Dau kaṅa ane Yesu nid yinni."

⁷⁰ Ka Piita lem ki'is. Ka li pu yuuge, ka nimbane zi'e la yel Piita ye, "Sida fu ane ba nid yinni. Fu me yine Galilee na."

⁷¹ Ka Piita yel ye, "M pone ye m zi' dau kane ka ya pian'adi o yela nwaa."

⁷² Yim, ka noraug lem kaas noor ayi daan. Ka Piita tienn Yesu daa yel o si'el la ye, "Fu na ki'is ye fu mi' man noor atan' ka noraug naan kaas noor ayi." Ka modigi gu'uṅ, ka kaas.

15

Yesu n lebis si'em Pilate sa'an la yela
(Mateo 27.1-2, 11-14; Luuk 23.1-5; Joon 18.28-
38)

¹ Ka beug nie la, ka Wina'am maalmaan kpeenmnam la ne tenj la kpeenmnam ne gbaunṁmi'idib ne nimbane daa la'am be la'asug la poogin la, ye ba gban'e noor yinni. Ka ba lo Yesu ne nwiis n mor o keṅ Pilate sa'an.

² Ka Pilate bu'os Yesu ye, "Fune a Jew dim na'ab laa?"

Ka o lebis ye, “Fune yel ala.”

³ Ka maalmaan kpeenmnam nok yela bedego ziil o. ⁴ Ka Pilate lem bu'os Yesu ya'as ye, “Fu ku lebis si'elaa? Gosim yel bama wusa ka ba ziil fu nwa.”

⁵ La'am ne wala Yesu pu lebis si'ela. Ka li lidig Pilate.

Ban daa koos Yesu ku'um la yela

(Mateo 27.15-26; Luuk 23.13-25; Joon 18.39-19.16)

⁶ Ku'um malek gaadug malun tienr saɲa wusa, Pilate daa yiti yiis sarega nid yinni, one ka nidib la bood. ⁷ Saɲkan la nid yinni daa be sarega ni ka o yu'ur buon Barabbas. On ne ninsieba da la'as taaba dam ten, ka ku nid, ala zug ka ba gban'e ba. ⁸ Ka nidib bedego due kenn Pilate sa'an n sos o ye, “Niɲim wenne fun yiti niɲid si'em la tisi ti.”

⁹ Ka o bu'osi ba ye, “Ya bood ye m yiis Jew dim na'ab la n tisi ya?” ¹⁰ Bozugo o ban ye li ane nennim zug ka ba gban' o na. ¹¹ Amaa maalmaan kpeenmnam ke ka nidib bedego yel Pilate ye, “Yiisim Barabbas n tisi ti, ka ke Yesu.”

¹² Ka Pilate lem bu'osi ba ya'as ye, “Dinzugo m na niɲ dau kane ka ya buon Jew dim na'ab la wala?”

¹³ Ka ba tans ye, “Kpa'am o n tabil dapuudir zug.”

¹⁴ Ka Pilate bu'osi ba ye, “O niɲ bo ka li a tuumbe'ede?” Ka ba kpelim tansid n paasid ye, “Kpa'am o n tabil dapuudir zug.”

¹⁵ Ka Pilate n bood ye o niɲ line na malis nidib la sunya la zug ka o yiis Barabbas n tisi ba. Ka o

ke ka ba fieb Yesu, ka tisi ba noor ye ba kpa' o n tabil dapuudir zug.

Ba n yaal Yesu la yela
(Mateo 27.27-31; Joon 19.2-3)

¹⁶ Ka sogianam mor Yesu n kpen' gomena la zakin, ka buol sogianam bane kpelim, ka ba wusa la'as. ¹⁷ Ka ba nok fuzen'ug n yeel o, ka nok gon'os wug na'am zugpibig n pid o. ¹⁸ Ka ba pin'il n pu'usid o, ka yet ye, "Naa, Jew dim na'aba." ¹⁹ Ka ba zan balaar nwe' o zug, ka tubis nintoond mad o, ka igin o tuon. ²⁰ Ka bane yaal o naae la, ba pidig fuug kane ka ba noki yeel o la ka lebis o menj fuud n yeel o. Ka mor o yi ye ba ti kpa' o n tabil dapuudir zug.

Ba n kpa' Yesu ku'um dapuudir zug la yela
(Mateo 27.32-44; Luuk 23.26-43; Joon 19.17-27)

²¹ Dau so' daa be ka o yu'ur buon Simon, o yine Sairene tejin. Ka o biis daa a Alekizanda ne Rifus la. O daa yi tenkpenj n ken tenpoogin. On ka ba mugus ye o ze Yesu ku'um dapuudir la. ²² Ka ba mor Yesu kenj zin'ig kane ka ba buon Golgota, li gbin ane zugwaunj zin'ig. ²³ Ka ba tis o daam. Ka li gendig ne mir. Ka o zan'as nuub. ²⁴ Ka ba kpa' o n tabil dapuudir zug. Ka ba pudug o fuud la, ka bugulum ye ba banj one na di'e fusi'a.

²⁵ Li daa ane beegun, karef awai sanja, ka ba kpa' o. ²⁶ Dine ka ba sob tabil o ku'um dapuudir zugin la ane,

"Jew dim Na'ab."

²⁷ Ka ba me kpa' na'ayiis ayi paas o zug. Ka yinni be o datiuŋ. Ka yinni me be o dagobug. ²⁸ Ka

Wina'am gbaun yelug la nin amena ye, “Ba gelig o n paas tuumbe'ed dim la.” ²⁹ Ka bane gat wusa tu'ud o ka giridi ba zut ka yet ye, “Ahaa, fune yet ye, fu na nwa'e Wina'am pu'usum yir la, ka lem me' li dabsuma atan' poogin la. ³⁰ Tiligimi fu men, ka sigi dapuudir la zug na.”

³¹ Ala men ka maalmaan kpeenmnam ne gbaunmi'idib la me po'og o n yet taaba ye, “O daa tilig sieba, ka ku nyan tilig o mena. ³² Fu ya'a ane Kiristo la, Israel dim na'ab la, fun sigim dapuudir la zugin na nannanna, ka ti nye ka siak.” Ka bane ka ba la'am kpa' ne o n tabil dapuuda zug la, me tu'u o.

Yesu kum la yela

(Mateo 27.45-56; Luuk 23.44-49; Joon 19.28-30)

³³ Ka line ti paae nintan soog la, zin'ig wusa daa sobug, hale ti paae nintan gbeligir. ³⁴ Sankan ka Yesu tans ne kukotita'ar ye, “Eloi, Eloi lama sabaktani.” Li gbin ane, “M Wina'am, m Wina'am bozug ka fu basi ma?”

³⁵ Ka bane zi'e ani la sieba, wum li, ka ye, “Gosimi. O buoni Elija.”

³⁶ Dau yinni ken zanj sooso n los danmi'isugin n nin kikan'ar zug ziank n tis o ye, o num, ka yet ye, “Guri ka ke ka ti gos ye Elija na kena n sigis oo.”

³⁷ Ka Yesu tans ne kukotita'ar ya'as ka nyaan kpi.

³⁸ Ka fuug line ben Wina'am pu'usum yin la buak zugin hale ti paae tenin zin'isa ayi. ³⁹ Ka sogia kpeenm one zi'e Yesu tuon la, nye on kpi

si'em la, o yel ye, "Li ane amena ye dau nwa sid ane Wina'am Biig."

⁴⁰ Po'a sieba me daa zi'e lallisa n gosid. Meeri one yi Magdala daa be ba soogin, ne Meeri one a Jemes bil ne Joses ma la, ne Salome. ⁴¹ Yesu n daa be Galilee la, bane daa dol o ka sunjid o la. Po'ab bedego bane me daa biel o n kenn Jerusalem la me daa be anina.

Bane mum Yesu la yela

(Mateo 27.57-61; Luuk 23.50-56; Joon 19.38-42)

⁴² Ka zaam daa bood ma'ar la ka li a vu'usum daar ti'ebug la. ⁴³ Ka Josef one yi Arimatea tenjin ka a tenj la tuongatib la nid yinni, ka mor yu'usun ka me daa gur Wina'am na'am ken na la, kpe'enj o suunr, ka kenj Pilate sa'an n sos Yesu ningbinj la. ⁴⁴ Ka li lidig Pilate one wum ye Yesu pun kpi sa la. Ka o buol sogia kpeenm la, ka bu'os o ye, o sid kpine. ⁴⁵ Ka sogia kpeenm la n yel o ye, o kpiya sa la, ka Pilate bas Josef noor, ka o zan ningbinj la. ⁴⁶ Ka o da' fupielig, ka sigis ningbinj la dapuudir zug, ka nok fuug vil o, ka mor o ken n mum yaug kane ka ba daa pun tu tampiing sakpidir zug la. Ka bilig kugtita'ar ligil yaug la noor. ⁴⁷ Meeri one yi Magdala, ne Meeri Josef ma daa nye zin'ig kane ka ba mum o la.

16

Yesu kum vu'ugir la yela

(Mateo 28.1-8; Luuk 24.1-12; Joon 20.1-10)

¹ Ka Jew dim vu'usum daar gaad, ka Meeri one yi Magdala ne Jemes ma Meeri, ne Salome da' si'elnam dine nyuusid wenne tudaare ne, ye

ba ken misig Yesu ningbinj la. ² Ka Alasidaar bekenkeung, ka ban ken yaugin la, ³ ka bu'os taaba sueren ye, “Ano'one na bilig kugir la yaug la noorin n tisi ti?” Bozugo kugir la a kugtita'ar.

⁴ Ka ba godig gos ka kugir la pun bilig sa. ⁵ Ka ba kpen' yaugin la, ka nye dasan, ka o ye' fupielig n zin'i datiun. Ka li lidigi ba.

⁶ Ka o yeli ba ye, “Da ke ka li lidigi yaa. M mi' ye ya iedne Yesu one yi Nazaret na la, on ka ba daa kpa' dapuudir zug la. O vu'ug kumin ka ka'a kpee'. Gosim zin'ikan ka ba daa digil o la, o ka'a aninaa. ⁷ Kem ti yel o nya'andolib la ne Piita ye, ‘O na denj ya tuon n kenj Galilee. Ani ka ya na nye o, wuu on daa yeli ya si'em la.’ ”

⁸ Li daa lidigi ba, ka dabiem kpen'e ba. Ka ba zoo yi yaugin la, ka pu yel so' si'ela.

*Yesu n nie o menj ninsieba sa'an la yela
(Mateo 28.9-10; Joon 20.11-18)*

⁹ Yesu daa vu'ug kumin, ka Alasidaar bekenkeung, o nie o menj pa'al Meeri one yi Magdala yiiga, on ka o daa kad kikiris ayopoi o ni la. ¹⁰ Ka o kenj yel nimbane daa dol Yesu la. Ka ba fabin ka kaasid. ¹¹ Ban daa wum ye Yesu vu'ugiya la, ka Meeri one yi Magdala nye o la, ba daa pu siaki lii.

(Luuk 24.13-35)

¹² Lin nya'anj ka Yesu tiak o menj ka nie pa'al nidib ayi bane ken tenkpenj la. ¹³ Ka ba leb yeli ba taaba sieba. Ka ba pu siaki lii.

(Mateo 28.16-20; Luuk 24.36-49; Joon 20.19-23; Tuuma 1.3-8)

¹⁴ Lin nya'an, ka o nya'andolib piinayinni la daa dit, ka o nie o meŋ pa'ali ba. Ka zab ne ba, ban daa pu niŋ yadda, ka maal zukpi'eunji pu siak bane daa nye o ka o voe la pian'ad la.

¹⁵ Ka yeli ba ye, “Kemi dunia zin'ig wusa ka mool labasuŋ la tis nidib wusa. ¹⁶ Ka on mekama niŋ yadda, ka di'e Wina'am ku'om suub na nye faangir. Amaa on wusa pu niŋ yadda Wina'am na koosi o yela be'ed. ¹⁷ Bane niŋ yadda na nyaŋe tum tuumnyalim bama. Ba na kat kikiris bas m yu'ur zug, ka na pian'ad pian'azuna. ¹⁸ Ba na gban'e wiigi bee nu yabid ka li ku niŋi ba si'ela. Ba na noki ba nu'us pa'al ban'adnam zut, ka ba nye laafe.”

Yesu n du arazana ni la yela
(*Luuk 24.50-53; Tuuma 1.9-11*)

¹⁹ Ka Zugsob Yesu daa tu'asi ba naae la, ka Wina'am zank o keŋ arazana ni. Ka o zin'in o datiuŋ. ²⁰ Ka o nya'andolib la keŋ mool labasuŋ la zin'is wusa. Ka Zugsob la tum ne ba, ka ke ka ba tum tuumnyalima ka li pa'al ye ba moolug la a sida.

Wina'am Gbaun (Ghana)
The New Testament the Kusaal language (Ghana)
copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kusaal)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
c688c8bf-38ac-5c00-90bd-6e4eaa165a20